

TRANSCRIPT VAN DE COMMISSIE OMGEVINGSVISIE VAN PROVINCIALE STATEN UTRECHT
d.d. 17 januari 2024

Opening en algemeen

Voorzitter: Mw. O. de Man

Namens het college van GS: Dhr. H. van Essen, Dhr. R. van Muilekom, Mw. M. Sterk, Dhr. A. van Schie.

Woordvoerders: Mw. D. Ghijssels-Kerkhoff (BBB), Dhr. A. Schaddelee (ChristenUnie), Mw. J. Batteau (PvdD), Mw. M. de Jong (GroenLinks), Mw. M. de Widt (D66), Dhr. T. Schipper (SP), Dhr. R. Daniels (PVV), Mw. J. van Gilse (VVD), Mw. A. Blekxtoon (Volt), Dhr. B. van den Dikkenberg (SGP), Dhr. W. Limmen (Volt), Dhr. F. van Breukelen (FVD), Dhr. D. Gilissen (VVD), Dhr. A. Draisma (CDA), Dhr. H. Adriani (PvdA), Dhr. A. Travaille (PvdD), Dhr. G. van Dieren (UtrechtNu!)

Van ambtelijke zijde aanwezig: Dhr. dr. R.J. Poort (griffier); Dhr. R. van Paridon (commissiesecretaris),

1. Opening

De voorzitter: Goedenavond allemaal. Ik open hiermee de vergadering. Het is 19:30 uur. Welkom Statenleden, welkom insprekers en andere overige belanghebbenden en bezoekers van deze commissie. We beginnen eigenlijk wel een klein beetje een echte commissie te worden, want we hebben vandaag dus insprekers en ik ga dus vandaag ook met spreektijden werken, wat voor ons best even nieuw is en wennen. Goed, de essentie wel blijft van deze commissies dat we wel met elkaar goed in gesprek gaan, dus ik zal kijken hoe dat allemaal gaat lukken binnen de tijd. Dus dat is voor mij ook een uitdaging. Maar dat gaan we gewoon even met elkaar doen.

2. Vaststellen agenda

De voorzitter: De agenda. Zijn er opmerkingen over de agenda? Dat was een per ongeluk piepje, denk ik. Dan stel ik hierbij de agenda vast.

3. Mededelingen

De voorzitter: Dan mededelingen. Zoals ik al zei, we hebben spreektijden. Iedere fractie heeft 9 minuten en GS heeft 39 minuten. De gedeputeerde Van Essen is fysiek aanwezig, de andere zijn ... De andere gedeputeerden, in ieder geval mevrouw Sterk en mijnheer Van Schie zie ik digitaal. Dus zij zullen aanvullend over de onderwerpen die daartoe doen bijspringen in de beantwoording. Dan heb ik nog een vraag aan u. Binnenkort wordt in deze commissie het nieuwe kader voor het Provinciaal Programma Wonen en Werken besproken. Vanuit GS is de vraag of u misschien een infosessie zou willen voorafgaand aan de commissiebehandeling. Ik wilde even inventariseren of u daar interesse voor heeft. Ik zie een duimpje van de VVD. Wat is uw vraag, mijnheer Travaille?

De heer Travaille: Ik kon niet verstaan wat het onderwerp was.

De voorzitter: Het Provinciaal Programma Wonen en Werken. Wij zitten op een meerderheid voor deze infosessie. Bij deze. De heer Van Essen heeft ook twee mededelingen.

Gedeputeerde Van Essen: Dank, voorzitter. De eerste gaat over het Provinciaal Programma Wonen en Werken. Want ik moet u mededelen dat het één cyclus later op de agenda komt dan oorspronkelijk bedacht. Dat betekent dat de planning er nu uitziet dat het 3 april in deze commissie komt en 24 april in Provinciale Staten. We hebben een maandje extra nodig. Leuker kan ik het helaas niet maken, maar dat loopt soms even zo. Andere mededeling betreft de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Zoals u vast gelezen heeft, misschien niet gemerkt heeft, maar is ... De Omgevingswet is in werking getreden. Toch nog, zou ik bijna zeggen. Het heeft even geduurd, maar hij is nu echt in werking. Misschien, het lijkt me goed om even kort te vermelden wat de ervaringen tot nu toe zijn. Het is natuurlijk nog heel voorlopig, echt die allereerste ervaringen, want de eerste week van januari is natuurlijk voor heel veel overheden en andere partij ook een recesweek. Maar er zijn eerste meldingen, er zijn eerste aanvragen binnen. We hebben ook een ondersteuningsstructuur, een soort eerste hulp bij de Omgevingswet, de RHBO, samen met gemeentes in het leven geroepen. Er zijn ook een aantal vragen binnengekomen, acht stuks tot nu toe. Die konden allemaal beantwoord en verder gebracht worden. Dus tot nu toe gaat dat goed, is het rustig. Maar goed, ongetwijfeld gaan er ook nog hiccups komen en gaan we tegen problemen aanlopen. Dus dat weet ik niet, maar die verwachting hebben we wel. Maar de eerste ervaringen tot nu toe zijn we met elkaar, met ook overheden gezamenlijk, zeker in control. Dus dat wilde ik u even mededelen.

De voorzitter: Dank u wel. Geen vragen hierover.

4. Ingekomen stukken OGV/integraal

De voorzitter: Dan gaan we door naar de ingekomen stukken. Er zijn geen opmerkingen ontvangen of stukken ontvangen.

5. Ingekomen stukken vanuit GS

De voorzitter: Ingekomen stukken GS, daar hebben wij ook geen opmerkingen ontvangen uit de commissie.

6. Vaststellen verslagen commissie OGV/integraal

De voorzitter: Dan wil ik het verslag vaststellen. Daar zijn ook geen opmerkingen over binnengekomen.

7. Termijnagenda OGV/integraal

De voorzitter: Termijnagenda en lijst met moties, ook geen opmerkingen.

8. Rondvraag

De voorzitter: Er is geen rondvraag.

Ter bespreking

9. SV Vaststelling 1e wijziging Omgevingsverordening

De voorzitter: Dus dan zijn we al bij agendapunt 8.

De heer Poort: 9.

De voorzitter: 9. 8 is de rondvraag, 9 het Statenvoorstel. Dankjewel, Ruud. Statenvoorstel vaststelling eerste wijziging Omgevingsverordening. Daar hebben we natuurlijk al vaker over gesproken in deze commissie. Het is een Statenvoorstel. Wij hebben ... Bij dit Statenvoorstel hebben wij drie sprekers. Dat is mevrouw Harssema, namens NMU. Mevrouw Bouter, namens Het Utrechts Landschap. En mevrouw Wijte-van der Pols, namens Natuurmonumenten. Zij krijgen ieder vijf minuten spreektijd. Dan is er vervolgens vragen vanuit de commissie en antwoorden en eventuele reacties van de gedeputeerde. We behandelen dit onderwerp in twee termijnen. Helemaal aan het einde, als u het zo lang volhoudt, want het kan even duren, heeft u nog één minuut de tijd om nog een afsluitend woord tot de commissie te richten. Ik wil graag het woord geven, ik denk dat ik gewoon de volgorde van het lijstje aan hou die ik heb gekregen, mevrouw Harssema namens de NMU.

Mevrouw Benschop: Dank u wel. Mijn collega Martha Harssema heeft gevraagd of ik het wil doen voor haar. Dus mijn naam is Ieke Benschop van de Natuur en Milieufederatie Utrecht dus. Ik maak namens de NMU graag gebruik om te reageren op de eerste wijzigingen van de Omgevingsverordening. Vorig jaar hebben wij samen met onze collega-Oostbroekorganisaties een zienswijze ingediend op de ver... Op de eerste wijzigingen. Wij vinden het fijn dat een aantal wensen en suggesties is verwerkt. Toch hebben we nog een aantal zorgen die we graag met u delen. In het algemeen, hebben wij in onze zienswijze niet alleen wijzigingen in de veror... Op wijzigingen in de verordening gereageerd, maar ook op de verordening als geheel, omdat dat ons afgelopen jaren steeds te kennen werd gegeven van, dat is het moment. In de nota van beantwoording reageert de provincie eigenlijk alleen op onze input betreffende de wijzigingen. Maar wij herhalen hierbij onze belangrijkste punten. Ik zal ingaan op de onderwerpen mobiliteit, energie, landbouw en wonen en werken. In de verordening wordt vaak naar beleidsstukken verwezen, zoals Groen Groeit Mee, het Bereikbaarheidsprogramma, het Provinciaal Programma Wonen en werken, en indirect het Convenant Toekomstbestendig Bouwen, het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat en natuurlijk de Handreiking NNN. Wij adviseren u de beleidsuitgangspunten uit al deze beleidsstukken op te nemen in de regels van de verordening. Alleen dan heeft de provincie er, in geval er geprocedeerd wordt, baat bij. Alleen dan zijn de uitgangspunten juridisch bindend. Dat was algemeen. Dan over bereikbaarheid en mobiliteit. Wij zijn blij met de ambitie die in de Omgevingsvisie verwoord is en in het coalitieakkoord met betrekking tot mobiliteit, het STOMP-principe. Onze wens is om deze ambities ook te vertalen naar regels in de verordening. De groei van de regio en de ontwrichtende klimaatverandering maken dit geen luxe, maar een bittere noodzaak. Dit betekent dat u criteria en voorwaarden opstelt die sturen op duurzame mobiliteit. Dus automobiliteit ontmoedigen en waar mogelijk vervangen door stappen, trappen en openbaar vervoer. Laat deze uitgangspunten ook gelden voor de tijdelijke woonlocaties, de zogenaamde flexlocaties. Dit draagt dan bij aan het voorkomen van uitbreiding van auto-infrastructuur in het provinciale bereikbaarheidsnetwerk, het beperken van uitstoot van CO₂, stikstof en fijnstof en een optimaal gebruik van de schaarse ruimte in de provincie, dus een aantrekkelijk landschap. Met betrekking tot energie vinden wij het fijn om te lezen dat aan onze oproep gehoor is gegeven om bij het verzwaren van het elektriciteitsnet prioriteit te geven aan locaties die landschappelijk en ecologisch goed ingepast worden en waarvoor brede steun en lokaal draagvlak bestaat. Onze wens is om dit ook op te nemen in de verplichte energietoets, naast de criteria die voorkomen dat het net wordt overbelast. Zorg voor echte duurzame, circulaire en natuurinclusieve plannen met windturbines en zonnevelden. Tot slot, pas biomassa alleen toe als tussenoplossing in de energietransitie totdat duurzame alternatieven haalbaar zijn. Dit betekent dat u projecten met fossiele grondstoffen de laagste prioriteit geeft bij uitbreiding van het elektriciteitsnet en dat u verplicht in de omgevingsplannen voor windturbines en zonnevelden motiveringen op te nemen worden over het opruimen van de installatie aan het eind van de levensduur, de mogelijkheid tot hergebruik en recycling van materialen, minimaal 50 maar liever nog meer lokaal eigendom creëert in die projecten en de ecologische waarden en hoe deze door de ontwikkeling geschaad of juist versterkt worden aan te geven, waarbij barrièrewerking voor de natuur wordt voorkomen.

Verbind aan het inzetten van biomassa voorwaarden met betrekking tot de herkomst ervan en de uitstoot van fijnstof. Hanteer de NTA 8080-norm. Dit zou bijdragen aan een circulaire en natuurinclusieve energietransitie, gezonde lucht en een eerlijke verdeling van middelen. Voor landbouw is het belangrijk te komen tot de noodzakelijke transitie. Onze wens is dat u zorgt voor een makkelijke omschakeling naar meer circulaire en natuurinclusieve landbouw. Dit is in het belang van agrariërs en van de natuur. Dit betekent dat u de instructieregels ... Dat u ... Maakt dat u de instructieregels in de verordening middels die regels de omschakeling naar meer circulaire en natuurinclusieve landbouw makkelijk maakt, in plaats van dat de regels deze ontwikkeling hinderen. En dat u stimulerende regelgeving invoert voor teelten van vezelgewassen die kunnen worden gebruikt in de bouw en in de weg- en waterbouw. Wellicht kunt u het verbod op bestrijdingsmiddelen toch uitbreiden naar landbouwgebieden waar natuurgebieden en biologische boerderijen in de buurt zijn. Als de provincie beperkingen kan opleggen in de Bethunepolder, kan het ongetwijfeld op meer plekken. Dit zou bijdragen aan de oplossing van de huidige maatschappelijk vraagstukken op het gebied van stikstof en water. Een circulaire, natuurinclusieve en vooral toekomstbestendige landbouwsector creëren en nieuwe verdienmodellen voor de boer. Dan tot slot wonen, werken, recreëren. Wij zijn blij met de ambities met betrekking tot het toekomstbestendig bouwen die de provincie laat zien in het Convenant Toekomstbestendig Bouwen en het programma Groen Groeit Mee. Onze wens is om deze ... Om de hoogst geldende normen uit het Convenant en de uitgangspunten van Groen Groeit Mee ook weer op te nemen in de instructieregels. Laat deze normen gelden voor alle nieuwbouw, dus ook de flexwoningen. Temeer de praktijk leert dat dit soort woningen er vaak langer dan vijftien jaar staan en zelfs soms permanent ...

De voorzitter: Mevrouw Benschop, gaat u naar een afronding toe?

Mevrouw Benschop: Ja, nog drie regels. Bouwende partijen geven aan dat duurzame nieuwbouw niet duurder hoeft te zijn dan conventionele bouw. Als we maar schaal maken. Zo'n uitzondering helpt daar niet bij. Dit betekent ook tijdelijke flexwoningen toekomstbestendig bouwen en sturen op duurzame mobiliteit, ook op deze locaties. Zo voorkomen we toekomstige kosten, onder andere klimaatschade in de toekomst, en dragen we bij aan alle maatschappelijke opgaven waar we in het land momenteel voor staan. 5:20 minuut.

De voorzitter: Dat houdt iemand anders bij. Maar het was rond en te om. Dank u wel, mevrouw Benschop, voor uw bijdrage. We hebben uw bijdrage ook op papier gekregen, dus die kunnen we ook in het Statensysteem plaatsen. Ik maak even een rondje langs de fracties of er iemand is die een vraag heeft voor u. mevrouw Ker... Ghijssels-Kerkhoff.

Mevrouw Ghijssels-Kerkhoff: Dank u wel voor uw verhaal. Ik heb eigenlijk een aantal korte vragen. Ten eerste, u stelt juist dat beleidsstukken eigenlijk veel meer geïntegreerd zouden moeten worden, als goed ik het begrijp, in de Omgevingsverordening. Daarmee wordt het natuurlijk steeds politieker en op het mom... En daarmee misschien ook minder stabiel op de langere termijn. Want politiek kent golfbewegingen. Het was juist ... Ik ben benieuwd hoe u dat dan ziet. Want dat betekent dat we er vaker wijzigingen in zien. Daarnaast, u noemt heel duidelijk, u omarmt het feit dat er energie wordt geproduceerd binnen de provincie. We hebben groene energie, moet ik zeggen. Ik hoor u niet over de voedselproductie. Waarom vindt u wel dat er energie geproduceerd moet worden, maar kennelijk ongeschikt maakt voedsel of althans daar geen normering voor stelt? En als laatste, misschien kunt u heel goed ... Heel kort ingaan, hoe ziet u die transitie van de landbouwsector voor zich, ook met oog op de agrariërs zelf?

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Ghijssels-Kerkhoff. Ik maak even een klein rondje nog af of er nog andere vragen zijn. Dan kan de beantwoording in één keer. Mevrouw Batteau.

Mevrouw Batteau: Dank u wel voor uw bijdrage. Heel waardevol en ook de zienswijze was zeer waardevol. Daar hebben we ook uit kunnen putten. Wij werden even getriggerd door wat u aan het begin zei, namelijk dat er door de provincie is gezegd dat dit het moment was om op de gehele verordening te reageren en dat er nu eigenlijk gezegd wordt, eigenlijk kunt u alleen op de wijziging reageren en wij gaan niet in op andere opmerkingen of aanvullingen. Dus dat ... Ik was even benieuwd, wanneer is dat gezegd? En wanneer is het dan nu wel het moment, vanuit uw perspectief gezien? Dus ik was daar even benieuwd naar.

De voorzitter: Dank u wel. ChristenUnie, mijnheer Schaddelee.

De heer Schaddelee: Dank u wel. Helder verhaal namens de NMU. Ik was even getriggerd door wat u zei over het STOMP-principe, met name het eerste onderdeel, stappen, hoe u dat voorzit ziet ook in de wijzigingen die nu voorliggen bij de Omgevingsverordening.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er nog andere mensen die een vraag hebben. Mevrouw Benschop, u kunt beantwoorden.

Mevrouw Benschop: Dank u wel. De eerste vraag over dat als je veel vastlegt in de regels van de verordening, dat er dan eigenlijk minder ruimte is voor politieke koerswijzigingen. Zo begreep ik hem.

De voorzitter: Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff, ten eerste, alles via de voorzitter. Ten tweede, uw microfoon. Ik geef u het woord.

Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff: Excuses. Ik bedoelde hem anders. Ik bedoelde juist dat op het moment dat je alles juridisch eigenlijk bindend maakt op deze wijze, dat je, op het moment dat er politieke veranderingen of zienswijze is, je ook iedere keer die juridische stukken moet veranderen. Dus ik bedoel hem net omgekeerd, hoe u dat ziet.

De voorzitter: Mevrouw Benschop.

Mevrouw Benschop: Ik denk, onze boodschap was dat wij eigenlijk best tevreden zijn over de beleidsstukken die er nu liggen, maar leg ze dan ook vast in een verordening, zodat daar ook juridisch aan getoetst kan worden. Dus maak het juridischer, wat het beleid van de provincie is. De tweede vraag, energie en de relatie tot voedselproductie, dat het ondergeschikt zou moeten zijn omdat daar geen normeringen voor zijn. Ik heb eigenlijk inderdaad niet zoveel gezegd over de voedselproductie. Maar uiteraard zetten wij ons ook in voor een duurzame landbouw en bijvoorbeeld korte ketens en bewonersinitiatieven die ... Bijvoorbeeld herenboereninitiatieven, dat je kortere ketens kan creëren en productie ... Voedsel kan produceren hier voor de eigen omgeving. Dus daar moet sowieso nog steeds plaats voor zijn. Dus de laatste vraag was over landbouw. Sorry, voorzitter, ik ben de vraag kwijt die specifiek over landbouw ging.

De voorzitter: Kan die nog een keer herhaald worden?

Mevrouw Benschop: Excuus, ik had alleen landbouw opgeschreven.

De voorzitter: Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff, weet u de vraag zelf nog?

Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff: Ik weet hem nog. Misschien kort, maar het sluit aan op het vorige. Hoe u die transitie van de landbouwsector ziet, ook voor de agrariërs zelf.

Mevrouw Benschop: Precies. Wij zijn ook bezig met de Duurzame Landbouw met Natuur, dus wij proberen agrariërs ook te helpen met nieuwe verdienmodellen, dus onder andere die teelten maar ook nevenactiviteiten. We zijn ook met Agroforestry bezig, met boeren om te kijken of er ook meer biodiversiteit gecreëerd kan worden op agrarische percelen. Dus daar hebben we ook een heel programma voor lopen, samen met allerlei partijen. Dan was de vraag van u over wanneer gezegd is en door wie dat wij op de hele verordening konden reageren. Dat heb ik nagevraagd bij ons intern. Ik heb geen namen genoemd, maar het is in verschillende gesprekken elke keer teruggekomen. Als wij zeiden, eigenlijk zou dit vastgelegd moeten worden in de verordening of in het beleid van de provincie Utrecht, werd gezegd, gebruik dan dat moment wanneer die provinciale verordening ter inzage ligt om daarop te reageren. Dus dat hebben wij gedaan. Dus vandaar dat hier sommige thema's weer terugkomen. Mijnheer Schaddelee vroeg over STOMP en ... Wat was specifiek de vraag? Ik heb alleen STOMP opgeschreven.

De heer Schaddelee: Ik was benieuwd, voorzitter, als het mag, u zei daar wel iets over, dat u dat STOMP-principe een mooi principe vindt, ook om de bereikbaarheid vorm te geven. Maar zou u met name de eerste nog iets meer kunnen aankleden? Want ik ben gewoon nieuwsgierig wat de visie van de NMU is op het lopen, het stappen.

Mevrouw Benschop: Precies. Bijvoorbeeld bij nieuwbouw, dat er echt goed nagedacht wordt over hoe je via het stappen en fietsverkeer goed voorzieningen nabij hebt, dat je ook zegt van, voorzieningen voor boodschappen en voor school en dergelijke liggen dichtbij genoeg om te kunnen lopen en fietsen. Ik denk dat zeker bij de nieuwbouwlocatie dat heel belangrijk is om daarnaar te kijken. Want er wordt natuurlijk wel gekeken naar bouwen bij openbaar vervoer-knooppunten. Maar niet alleen bij openbaar vervoer-knooppunten zal gebouwd worden. Dus dat daar echt goed aandacht voor is. En ook voor deelmobiliteit. Wij hebben ook weleens gezegd van, eigenlijk zou deelmobiliteit een onderdeel moeten worden van het openbaar vervoer en makkelijk en betaalbaar moeten worden. Makkelijker en betaalbaarder dan het nu is.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Benschop. Dit was de beantwoording van alle vragen volgens mij. Dank u wel. Mevrouw Bouter, namens het Utrechts Landschap. U kunt plaatsnemen voor het inspreken.

Mevrouw Bouter: Mijn naam is Nicolette Bouter. Ik ben werkzaam voor het Utrechts Landschap. Wij hebben samen met de Oostbroekorganisaties eerder een zienswijze ingediend over de eerste wijziging van de verordening. Ik spreek vanavond in over de beschermingsregels van het Natuurnetwerk, het NNN, en de oude bosgroeiplaatsen. Ik begin maar meteen met de grootste zorg, de bescherming van het NNN. De Omgevingsverordening biedt meerdere mogelijkheden om ontwikkelingen in het NNN te realiseren. Ik wil u wijzen op de Zeeuwse Verordening. Zeeland staat alleen nieuwe ontwikkelingen in het NNN toe die van groot openbaar belang zijn. Andere uitzonderingen worden niet gemaakt. Wij vinden dat de Utrechtse natuur zo'n bescherming ook verdient. Maar Utrecht heeft ervoor gekozen ook andere ontwikkelingen in het NNN onder voorwaarden mogelijk te maken. Het creëren van meerwaarde is één van die voorwaarden. Wij zijn blij dat er in de verordening nu meer duidelijkheid komt over de meerwaardebenadering, maar we zijn er niet gerust op dat het NNN daarmee ook echt goed beschermd wordt. Het succes van dit instrument staat of valt met het daadwerkelijk bereiken van meerwaarde voor de natuur. Die meerwaarde kan het best bereikt worden door perceeloverstijgende maatregelen, door systeemherstel, en door storingsbronnen of knelpunten in een groter gebied weg te nemen. Daarvoor zijn gebiedsprocessen nodig, zodat ook een herverdeling van functies of grondwaterpeilverhogingen aan de orde kunnen komen. Voor het succes van de meerwaardebenadering vragen wij u daarom bij dit instrument een groter gebied te laten beschouwen dan alleen het plangebied van één enkele initiatiefnemer. Verder vinden wij de wijze van NNN-toetsing nog steeds onduidelijk is, vooral

omdat de regels vooral worden uitgelegd in de toelichting van de verordening of in de nog op te stellen handreiking. Gelderland doet dat anders. Ik wil u graag wijzen op artikel 5.15 uit de Gelderse Verordening. In dat artikel is specifiek benoemd waaraan NNN-onderzoek moet voldoen. Ons tekstvoorstel naar Gelders voorbeeld is niet overgenomen, omdat GS vinden dat de motiveringsplicht uit de Algemene wet bestuursrecht en de verordening zelf wel volstaan. Wij zijn het daar niet mee eens. Vrijwel al onze zienswijzen over plannen in het NNN gaan over een ontoereikende motivering. We zien namelijk dat initiatiefnemers hun plannen en de gevolgen onvoldoende onderbouwen en onderzoeken. We denken bijvoorbeeld aan effecten op rust, op potentiële natuurwaarden, de ecologische samenhang, de kwaliteit van bodem, lucht en water. Dat zijn precies die zaken die wel in de Gelderse Verordening zijn benoemd. Mogelijk gaat dit nog landen in de nog op te stellen handreiking. Maar het toepassen van de handreiking is niet verplicht. Wij verzoeken u daarom die handreiking juridisch bindend te maken door in een artikel te bepalen dat de handreiking in acht moet worden genomen. In de Nota van Beantwoording lezen wij ook dat er een handreiking voor ontwikkelingen in weidevogelgebied en in oude bosgroeiplaatsen. Dat vinden we een heel goed plan. Maar worden belanghebbenden ook betrokken bij het opstellen van die handreikingen? En wordt voor ... Ook voor die handreikingen zien wij graag dat deze in een artikel verplicht worden gesteld. Wij hebben in onze zienswijze verzocht om uitleg over de bescherming van oude bosgroeiplaatsen. We zijn geschrokken van het antwoord. Er blijkt dat, wanneer een oude bosgroeiplaats tevens in het NNN ligt, alleen aan het nieuwe artikel 6.13 getoetst hoeft te worden. Er hoeft niet meer getoetst te worden aan het strengere artikel dat gaat over de bescherming van het NNN. 6.13 is een algemene instructieregel voor de oude bosgroeiplaatsen. Die regel beschrijft echter slechts dat in een plan rekening moeten worden gehouden met de aanwezige waarden van de oude bosgroeiplaats. Maar de waarden van de oude bosgroeiplaatsen zijn nog niet beschreven in de verordening of in ander beleid dat juridisch bindend is. Met die waarden hoeft slechts rekening te worden gehouden. Dat wil zeggen dat ze niet in acht hoeven worden genomen. Omdat er geen toetsing aan de NNN-waarden hoeft plaats te vinden, hoeft met de nog op te stellen handreiking NNN-toetsing geen ... Die hoeft niet gevolgd te worden. Hierdoor is de bescherming van de oude bosgroeiplaats, die ook in het NNN ligt, veel beperkter dan de bescherming van gewoon bos die in het NNN ligt. Wij denken dat dat niet de bedoeling was. Wij roepen u daarom op tot een betere bescherming van de oude bosgroeiplaatsen, bijvoorbeeld door alsnog ons tekstvoorstel uit onze zienswijze op te nemen. Samengevat, wij willen graag effectieve, duidelijke en juridisch bindende regels. Duidelijk beleid voorkomt discussie en jarenlange onzekerheid voor initiatiefnemers. Met duidelijk beleid worden lange procedures voorkomen en het draagvlak voor wat wel wordt toegestaan in het NNN zal daarmee stijgen. Zo blijft Utrecht prettig om in te wonen, te werken en te recreëren. Dank u wel voor uw aandacht.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Buiten. Zijn er commissieleden die een vraag willen stellen? Mevrouw De Widt.

Mevrouw De Widt: Er is een uitgebreid rapport over de Wezenlijke Kenmerken en Waarden toegevoegd. Daar hebben we al geruime tijd om gevraagd. Ik ben heel blij dat het er nu is. Ik zou graag willen weten of dat vanuit jullie organisaties een nuttige toevoeging is hoe dat in de praktijk gaat werken. Of zien jullie nog veel haken en ogen?

De voorzitter: Mijnheer Schipper, digitaal.

De heer Schipper: Dank u wel, voorzitter. Ergens in het midden van uw tekst, mevrouw Buiten, zei u van, er zijn ook initiatieven die de effecten op de natuur onvoldoende onderzoeken. Hebt u daar voorbeelden van? Want daar zou ik graag wat meer over weten.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Schipper. Nog andere mensen die een vraag ... Mevrouw De Jong.

Mevrouw De Jong: Ik wilde even terugkomen op hetgeen mevrouw Buiten zei over de kwestie van die bosgroeiplaatsen. Maar daar moet misschien de gedeputeerde straks ook maar wel helderheid over geven. Want ik heb het artikel zo geïnterpreteerd, omdat er het woord tevens in staat, dat het gaat over bosgroeiplaatsen die ... Er staat, het is NNN en tevens bosgroeiplaats. Nou is het alleen al het feit dat daar verwarring over is reden ... Eventueel reden genoeg om dat te verhelderen. Maar ik had het niet zo gelezen. Ik ben het wel eens van dat het verduidelijkt moet worden. Maar ik wilde mevrouw Buiten vraag of zij dat woord tevens ook had gezien in dat artikel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw De Jong.

Mevrouw De Jong: Want ik denk dat er sprake is van een misverstand.

De voorzitter: Helemaal heldere vraag. Mevrouw Batteau.

Mevrouw Batteau: Dank u wel, voorzitter. Bedankt ook weer voor deze bijdrage. Heel duidelijk. Ook denk ik een heleboel punten waar wij ook ons heel goed in kunnen vinden, waar wij ook verder over gaan nadenken. De vraag die ik heb is, alles staat of valt bij een goed natuuronderzoek. Echt bij alles, voor de onderbouwing van of wel of niet schade wordt toegebracht aan de natuur en of er wel of niet de juiste maatregelen worden genomen ter compensatie. Jullie voegen ook toe, het moet vooral integraal zijn, het moet een groter gebied beslaan. Kunt u misschien reflecteren op de rol van ecologische bureaus hierin en expertise die daarbij wordt gebruikt in de afgelopen periode, hoe die gefunctioneerd hebben, en wat vanuit jullie perspectief misschien ook in de verordening zou kunnen worden opgenomen, bepaalde criteria waaraan een uitvoerende instantie moet voldoen? Dus of daar een bepaald keurmerk bijvoorbeeld aan gekoppeld zou moeten worden.

De voorzitter: Dank u wel voor de vraag. Dat is wel een lange vraag. Ik hoop dat daar goed antwoord op kan worden gegeven. Misschien in navolging. Niemand meer? Mevrouw Buiten, aan u het woord.

Mevrouw Buiten: Sorry. Dank u wel. De eerste vraag was van D66 of de Wezenlijke Kenmerken en Waarden, of wij dat rapport een nuttige toevoeging vinden. Het antwoord daarop is ja. Maar allereerst zijn we ontzettend blij dat we heel goed onze inbreng hebben kunnen geven bij de ambtelijke voorbereiding daarvan. Ik hoop dat dat ook het geval gaat zijn bij de handreikingen voor de weidevogels en de oude bosgroeiplaatsen. Maar voor het rapport van de Wezenlijke Kenmerken en Waarden was een heel goed participatieproces. Daar is goed naar ons geluisterd. Veel van onze wensen zijn daarin overgenomen. Ik denk dat dat rapport, omdat het zo uitgebreid is, een hele mooie basis biedt voor ecologische onderzoeksbureaus, voor gemeenten, voor initiatiefnemers om een goede indruk te krijgen van, waar moet ik aan denken bij het toetsen van een ruimtelijk plan? Maar, zei ik, wij waken er heel erg voor dat dat dan compleet is. Ik illustreer dat altijd met het verhaal dat, de natuur is niet statisch, en dat wat je nu op papier zet, dat kan morgen of volgende week heel anders zijn, omdat er soorten zijn verdwenen of bij zijn gekomen, of omdat de omstandigheden anders zijn geworden. Dus natuur is niet statisch. Zo'n rapport wel. We moeten voorkomen dat dat rapport de waarheid is en dat men zich daarachter gaat verschuilen van, ik heb dit getoetst. Het moet altijd aangevuld worden met actueel veldonderzoek en het betrekken van deskundigen die gewoon veel weten over de actualiteit in dat gebied. Maar ik vind het een hele mooie basis. Daarnaast moet het gelezen gaan worden in combinatie met die nog op te stellen handreiking. Die combinatie is ook wel echt essentieel. Heb ik daarmee uw vraag voldoende beantwoord? Dan ga ik naar de volgende vraag. Even kijken. Die ging over ... Even denken. Ging dat over onvoldoende onderzoek naar de effecten? Ik ben even kwijt wie hem stelde.

De voorzitter: De heer Schipper.

De heer Schipper: Dat was ik.

De voorzitter: Gaat uw gang. Verduidelijkt u even uw vraag.

De heer Schipper: Dat klopt. U zei, mevrouw Buiten, op een gegeven moment van, er is ... Bij sommige initiatieven wordt er te weinig onderzoek gedaan naar het effect op de natuur. Ik zit in ... Ik heb een hartstikke echo. Maar daar had ik graag een paar voorbeelden van.

De voorzitter: Dank u wel.

Mevrouw Buiten: Dank u wel voor de herhaling. Dan is het toch vervelend dat ik minder aandacht heb voor de digitale collega's. Ik heb daar zeker voorbeelden van. Iets wat heel veel voorkomt, dat is dat er vergeten wordt te onderzoeken naar wat effecten zijn van een ontwikkeling op de rust in een gebied en de verstoring door licht en geluid. Heel soms komt dat af en toe minimaal naar voren en dan wordt daar gewoon eigenlijk weggeschreven dat dat niet het geval is. Dat is dan een echt een grote omissie in bijna alle onderzoeken. En heel erg jammer, want juist de gebieden die nu alleen maar natuurnetwerk zijn, als je daar iets nieuws in gaat doen, dan is die verstoring, nieuwe verstoringvormen door licht, geluid, betreding, barrièrevorming, de aanwezigheid van obstakels, dat wordt vaak vergeten. Wij hopen dat dit allemaal gaat landen in de handreiking. Die is nog niet gereed. Ik kan u dus ook niet zeggen of dat in de concepttekst staat. Als dat er niet in staat, dan moet ik zeggen, dan gaan wij weer dezelfde weg bewandelen als die continu bewandeld wordt, dat natuurorganisaties, bewoners heel alert moeten zijn of zo'n onderzoek wel kwalitatief voldoende is. En als al die onderwerpen waar je aan moet toetsen maar netjes benoemd staan, dan heb ik er meer vertrouwen in dat onderzoekers daar in ieder geval aandacht aan besteden. Is dat voldoende antwoord, mijnheer Schipper? Ik zie ook een knik. Dan ga ik naar mevrouw De Jong van GroenLinks. De vraag was over dat woordje tevens. Ik denk dat ik de vraag niet helemaal begrepen heb, maar ik ga u vertellen hoe ... Wat ik gezien heb. We hebben in onze zienswijze daarover een vraag gesteld, omdat ik dacht, als er een oude bosgroeiplaats tevens in het NNN ligt, dan moet je bij een ruimtelijke ontwikkeling in zo'n gebied zowel toetsen aan het natuurnetwerk als aan de regels van de oude bosgroeiplaats. Het antwoord in de Nota van Beantwoording was dat dat niet het geval is en dat er alleen getoetst moet worden aan de regels voor de oude bosgroeiplaats. Daar ben ik heel erg van geschrokken, met name omdat die regels voor de oude bosgroeiplaats juridisch op dit moment niet bindend zijn. Dan moet je dus toetsen aan iets wat niet bindend is en aan het natuurnetwerk hoeft je niet meer te toetsen. Daar ben ik heel erg van geschrokken. Dus zo is hoe wij de vraag gesteld hebben en dit was het antwoord. Maar nou weet ik niet of dat is wat u bedoelde met dat woordje tevens.

De voorzitter: Mevrouw De Jong.

Mevrouw De Jong: Ik vind het goed dat u ... Ik ben net als u heel ... Wil ik heel zuinig zijn op de bosgroeiplaatsen. Daar was ook in het verleden nogal het een en ander over te doen. Dus ik vond het goed dat u het nog een keer uitlegt. Ik ben natuurlijk straks benieuwd naar het antwoord van de gedeputeerde.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Buiten.

Mevrouw Buiten: Dan ga ik naar de vraag van mevrouw Batteau. Even kijken of ik mijn eigen aantekeningen nog kan lezen. De rol van de ecologische bureaus. Welke criteria wilt u opgenomen zien in de Omgevingsverordening of een soort keurmerk waaraan bureaus moeten voldoen? In het algemeen, ik vind het

vervelend om te moeten zeggen, maar er zijn natuurlijk ... Er is het keurmerk van het Netwerk Groene Bureaus. Daarmee zou je als initiatiefnemer, als gemeente, moeten verwachten dat er een bepaalde kwaliteit geleverd wordt. Maar de praktijk laat gewoon zien dat degene die het onderzoek betaalt ook echt bepaalt wat daarin staat. We willen het allemaal niet horen, maar het is wel zo. Ik heb al regelmatig meegemaakt dat wij eigenlijk op het punt staan om een klacht in te dienen bij het Netwerk Groene Bureaus. Dat kan. Dat is weleens door een collega-organisatie van ons gedaan, omdat er bepaalde waarden, floristische waarden die bijvoorbeeld gaan over stroomdalgraslanden, dat die totaal over het hoofd gezien worden. Wat ik laatst weer meemaakte, is dat de kennisdocumenten van BIJ12 waarin staat hoe je onderzoek moet doen naar bepaalde soorten, dus hoe vaak moet je naar een gebied om te kunnen constateren dat een soort wel of niet aanwezig is, dat dat gewoon genegeerd wordt en dat er met één veldbezoek wordt geconcludeerd, er is geen rugstreeppad aanwezig. Daar moet je minimaal vier keer voor komen luisteren en komen kijken of dat daadwerkelijk het geval is. Dat zijn wel onderzoeksbureaus die zijn aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus. Dan kan je zeggen, waar moet het dan aan voldoen? Aan een ... Helaas is het op dit moment aan een kritisch oog en oor van alle mensen die zich met dat plan bemoeien, dus zowel de gemeente, maar de praktijk leert, die vertrouwt gewoon op het adviesbureau, de provincie, maar de praktijk leert dat die vaak documenten, met name als het gaat om omgevingsvergunningen, niet eens ontvangt. Dus de provincie die heeft daar helemaal geen weet van. Omgevingsdiensten die gemeenten moeten adviseren. Ik merk dat die het ook heel erg druk hebben en eigenlijk ook weer varen op de kennis van het adviesbureau. En het adviesbureau zelf vind ik dat die een bepaalde mate van integriteit zou moeten hebben door gewoon onafhankelijk te toetsen, maar de praktijk leert dat dat niet zo is. Dan zijn kleine adviesbureaus misschien nog wel meer geneigd om onafhankelijk te toetsen dan de grote die misschien ook wel opdrachten hebben op andere gebieden dan natuur. Of die meer junioren in dienst hebben waar het veld bezoek dan op afgeschoven wordt. Ik vind dat niet leuk om te zeggen, maar dit is wel de praktijk. Het helpt dus als zo'n onderzoeksbureau ook navraag doet bij lokale natuurverenigingen, bij bewoners. Want daar zit echt de actuele kennis. Ik hoop dat ik daarmee de vragen beantwoord heb, want ik ... Het is niet helemaal dat ik nu een lijstje heb met criteria, waar moet het aan voldoen?

De voorzitter: Mevrouw Batteau heeft nog een kleine aanvulling daarop.

Mevrouw Batteau: Bedankt. Heel duidelijk. Waar ik eigenlijk naartoe wil, is van, wat zijn dan de knoppen in de verordening, misschien heb je daarover nagedacht, die je zou kunnen suggereren van, wat zou in de verordening kunnen staan waardoor dit beter werkt?

Mevrouw Buiten: Ik denk dat we dan moeten kijken naar het Gelders voorbeeld. Daar staat echt in de verordening zelf waaraan onderzoek moet voldoen. Daar wordt dus ook expliciet genoemd dat er getoetst moet worden aan rust, duisternis, stilte, aan de potentiële natuurwaarden. Die staan bewust in de regels zelf. Dat helpt denk ik heel veel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Buiten, voor deze uitvoerige beantwoording. Ik wil graag het woord geven aan de laatste spreker, mevrouw Wijte-van der Pols, namens Natuurmonumenten.

Mevrouw Wijte-van der Pols, namens Natuurmonumenten: Dank u wel. Geachte voorzitter, beste commissieleden. Mijn naam is Saskia Wijte-van der Pols en ik werk bij Natuurmonumenten. Samen met onze collega-natuur- en milieuorganisaties, de Oostblokorganisaties, heeft Natuurmonumenten een zienswijze ingediend op de wijziging van de Omgevingsverordening. Ook hebben we tezamen gewerkt aan de Natuurvisie 2050 en deze afgelopen september gelanceerd. Wellicht was u daarbij aanwezig. In de Natuurvisie roepen we op om gezamenlijk te werken aan duurzaam systeemherstel en integrale oplossingen. We maken ons als

Utrechtse organisatie sterk voor een mooie, gezonde en toekomstbestendige provincie Utrecht. Een provincie met een rijke natuur, een schitterend landschap en een schoon milieu. De Omgevingsverordening is daarbij een belangrijk element. Het bevat de fundamenten en de spelregels voor de fysieke leefomgeving. Daarbij onderschrijven wij het principe water en bodem sturend. In de Kamerbrief van de minister van Infrastructuur en Waterstaat is een belangrijke toon gezet voor het ruimtelijke beleid. We lopen aan tegen de grenzen van onze water- en bodemsystemen. Dus we moeten eigenlijk terug naar de basis. Wij volgen het water- en bodemsysteem in plaats van andersom. Zowel water als bodem hebben een hoofdstuk in die Omgevingsverordening en op die onderwerpen ga ik verder in. Naar aanleiding van het hoofdstuk Watersysteem roepen we u op om meer aandacht te geven aan de maatregelen die wateroverlast, waterschaarste en droogte tegengaan. Stuur op een robuust water- en bodemsysteem, zorg dat water op de flanken van de stuwwal van de Utrechtse Heuvelrug wordt vastgehouden, ga verzilting tegen in de laagveenmoerassen, zorg voor een robuust rivierensysteem bij de Lek en de Nederrijn, maak de landbouw natuurinclusief, zodat het waterbergend vermogen wordt vergroot en zorg voor waterberging in stedelijk gebied. Er zijn langere periodes van droogte, al zou je dat nu misschien even niet zeggen, en de neerslag wordt heftiger. De urgentie van water en bodem sturend-beleid wordt door klimaatverandering steeds groter. Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden heeft recent hierover de Geschiktheidskaart voor nieuwe woon- en werklocaties en het Handboek Water in Ruimtelijke Plannen gepubliceerd. In de Omgevingsverordening kan zowel het vasthouden van schaars grondwater als het klimaatbestendig bouwen verder worden geborgd. Om een goed beeld te vormen van de hoeveelheid grondwater die aan de grondwaterlichamen in de provincie wordt onttrokken en toegevoegd, is het belangrijk dat alle grondwateronttrekkingen worden gemeld en niet alleen die van meer dan 12.000 kubieke meter. De provincie heeft naar aanleiding van de zienswijze aangegeven dat inzicht krijgen in de ontwikkeling van grondwatervoorraad van groot belang is. Hier zijn we blij mee. We blijven graag betrokken bij de analyse en op de hoogte van de resultaten die de provincie in de loop van dit jaar verwacht. De provincie is niet bevoegd voor het opnemen van een generiek verbod op glyfosaat in de verordening. In de Bethunepolder geldt een uitzondering, omdat dit een waterwinningsgebied is. Wij roepen u op om te kijken of er op andere plekken in de provincie soortgelijke uitzonderingen mogelijk zijn. Ook willen we nogmaals aandacht vragen voor het Maatschappelijk Manifest Bestrijdingsmiddelen. De maatschappelijke organisaties maken zich grote zorgen over de verstrekkende gevolgen van bestrijdingsmiddelen, niet alleen voor de biodiversiteit, maar ook voor onze eigen gezondheid. De afgelopen jaren hebben wij, de natuur- en milieuorganisaties, veel gesprekken gevoerd met de provincie over de omgevingsverordeningen. Bij deze gesprekken is altijd aangegeven dat de huidige actualisatie, dus deze wijziging, de gelegenheid is om de Omgevingsverordening als geheel te bespreken. Daarom reageren wij dus op die Omgevingsverordening als geheel. Het stemt ons positief dat de provincie met deze Omgevingsverordening eerste stappen zet naar een toekomstbestendige provincie. Wij danken u voor de mogelijkheden tot participatie, onder andere bij de Wezenlijke Kenmerken en Waarden. Graag nodigen wij, de natuur- en de milieuorganisaties, de provincie uit om van dit droombeeld voor onze provincie samen met ons realiteit te maken. Dat is mogelijk, maar alleen als we op elk niveau samenwerken en als water en bodem sturend zijn bij ruimtelijk beleid. Samen kunnen we de provincie natuurrijker en klimaatbestendig maken. Ik dank u hartelijk.

De voorzitter: Hartelijk bedankt, mevrouw Wijte-van der Pols. Commissieleden, wie van u heeft een vraag? Mevrouw De Widt.

Mevrouw De Widt: Toch nog even over dat glyfosaat. Want u had als suggestie aangereikt, verbied het nou in de hele provincie. Het antwoord daarop is dat de provincie daartoe niet bevoegd is. Maar waarom denkt u dan van wel? Zijn er dan voorbeelden dat dat wel zo is?

De voorzitter: Mevrouw Van Gilse.

Mevrouw Van Gilse: Hartelijk dank voor het woord, voorzitter. Ik had ook een vraag over de bestrijdingsmiddelen en dan onder andere over glyfosaat, over welke altern... Goedwerkende alternatieven de inspreker dan heeft om te gebruiken of welke andere alternatieve. Hartelijk dank.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er nog andere mensen met een vraag? Dan was dit het. U heeft het woord, mevrouw.

Mevrouw Wijte-van der Pols: Dank u wel. U vroeg, mevrouw De Widt, glyfosaat, de provincie is hiertoe niet bevoegd. Waarom dan wel die Bethunepolder... Waarom zeggen wij dat het dan wel kan? Er zijn dus uitzonderingen, bijvoorbeeld in die Bethunepolder waar, vanwege waterwinningsgebied, waar dus die mogelijkheid kennelijk wel is. Ik ken de details daar eerlijk gezegd verder niet helemaal van. Maar het is dus mogelijk om aan de hand van gebiedskenmerken zo'n lokaal verbod op te leggen. Dus misschien kan dat wel op meer plekken. Dat is misschien wel het verkennen waard. Is daarmee uw vraag ...

De voorzitter: Mevrouw De Widt.

Mevrouw De Widt: Niet helemaal. Want u gaf in uw oorspronkelijke reactie op het document aan dat het uit het voorzorgsbeginsel vandaan zou moeten komen. Dan zou je het gewoon over de hele provincie kunnen doen. Maar dat kan kennelijk niet.

Mevrouw Wijte-van der Pols: In de reactie die op de zienswijze is gegeven dat de provincie daartoe niet bevoegd, dat is de reactie van de provincie geweest. Mevrouw Van Gilse, u vroeg, wat zijn dan de goedwerkende alternatieven van glyfosaat? Ik heb geen lijstje met producten voor u. Maar uit de biologische landbouw zijn er voldoende alternatieven mogelijk om toch op bepaalde wijze te kunnen telen zonder dat daar glyfosaat voor nodig is. Dus laten we daar inspiratie uit putten, zou ik zeggen.

De voorzitter: Dank u wel voor uw bijdrage. Dan gaan we nu verder met de behandeling van de eerste wijziging van de Omgevingsverordening. Ik ga de kring af en ik begin bij Partij voor de Dieren, als zij het woord hierover willen voeren. Mevrouw Batteau.

Mevrouw Batteau: Dank u wel. Ik was even verrast dat het nu gewoon langs de ... Is goed. Dan zullen we ... Onze bijdrage gaat inderdaad over die wijziging van de Omgevingsverordening. Een toekomstgerichte inrichting van de openbare ruimte, met respect voor natuur, voor de belangen van inwoners, menselijk en niet menselijk, blijkt keer op keer een hele lastige te zijn. Als fractie van de Partij voor de Dieren hebben we in de afgelopen periode al vaak aandacht gevraagd voor weeffouten uit het verleden. Daarom is het zo belangrijk dat het instrumentarium waarmee we de publieke ruimte inrichten goed ontworpen is. Als het weefgetouw goed op orde is, komen de draden als vanzelf op de goede plek en raken de kleuren groen en blauw niet verdrongen door steeds dominantere kleuren van rood en grijs. Deze eerste wijziging ligt nu voor. We vinden het jammer dat er eigenlijk maar weinig tijd is. We hebben een paar minuten om onze bijdrage hier te presenteren. We hadden ... Eigenlijk zou een serie van ... Sessies hierover zou denk ik meer recht doen. Dus dat is eigenlijk iets wat we zouden willen voorleggen aan andere fracties, hoe kijk jullie daartegenaan? Verder is het ons niet helemaal helder waarom bepaalde wijzigingen worden doorgevoerd. Waarom deze en waarom niet andere? En zoals we net hebben gehoord bij de sprekers, blijktbaar was dit het moment om ook input te ontvangen op andere onderdelen van de verordening, maar blijktbaar mogen we alleen reageren op wijzigingen. Dan is het wel even belangrijk om te weten waar die wijzigingen ... Waarom dat nou precies deze

zijn. We hebben niet veel tijd, dus ik wil graag op hoofdlijnen even aanstippen wat naar ons idee zeker de aandacht behoeft, dit in voorbereiding op een aantal amendementen die we zullen gaan indienen. Wat water betreft, er is een kabinetsbrief verstuurd dat heet Water en bodem sturend. Is dat aanleiding geweest voor wijzigingen? Dat is weer die vraag over, waar komen de wijzigingen vandaan? En zo ja, welke waren die dan? Wat betreft ondergrond en bodem, ook hier hadden wij vragen over glyfosaat en de andere giftige bestrijdingsmiddelen. Hier wordt gesteld dat er een aantal voorwaarden moeten worden opgesteld, maar wij pleiten eigenlijk voor de toepassing van het voorzorgsprincipe zoals we eigenlijk zonet hebben besproken met de inspreker en dus dat er eigenlijk een verbod komt op glyfosaat in de hele provincie of in ieder geval op gebieden waar de bevoegdheid van de provincie daartoe reikt. Wat betreft de natuur, dat is wat ons toch wel het belangrijkste hoofdstuk. De Oostblokorganisaties hebben goede suggesties gedaan voor verder verscherping van dit hoofdstuk en dat vloeit voort uit de Natuurvisie Utrecht 2050 en pleiten voor een robuustere bescherming van de natuur in de breedste zin. Dus van de Natura 2000 tot NNN, groene contour, maar ook van natuurwaarden binnen de rode contouren en in landbouwgebied. We vragen aandacht voor de volgende punten. Vooral artikel 6.3 is hierbij heel belangrijk. We hadden natuurlijk heel graag gezien dat het nee-tenzij-principe in een NNN-gebied zou worden gehandhaafd. En dat initiatieven beperkt zouden blijven tot initiatieven die aantoonbaar maatschappelijk belang hebben en niet ergens anders gerealiseerd kunnen worden, zoals dus blijkbaar in de verordening van Zeeland nu het geval is. Nu kiest onze provincie voor drie uitzonderingsmogelijkheden, die naar onze verwachting de staat en de omvang van de NNN zeker niet ten goede gaan komen. We pleiten daarvoor ook, en in navolging ook van de inspreker, voor een motivering van vergunningverlening van omgevingsplannen als die aangepast worden om een onderzoeksresultaat op integralen en samenhangende wijze te laten opstellen, waarbij aandacht is voor actuele, maar ook potentiële natuurwaarden, beschermde soorten, ecologische samenhang, zowel in het gebied maar ook buiten het plangebied, omdat het gaat over die samenhang. Kwaliteit van lucht, water en bodem, stilte, rust en duisternis en landschappelijke cultuurhistorische en bodemkundige waarde. Dus al die waarden moeten ... Al die onderdelen moeten benoemd worden. Daarnaast hebben we het over de meerwaardebehandeling ... Benadering. Die geeft toch aanleiding voor veel verwarring is naar ons ... Eigenlijk is het onduidelijk wat we bedoelen met meerwaarde. Daar krijg je eigenlijk achteraf steeds de discussies over. Wat verstaan we nou eigenlijk onder meerwaarde? Dus ons advies zou zijn, maak er een goede definitie van dat voor alle partijen duidelijk is, wat is meerwaarde voor de natuur? Wat al genoemd is, die handreiking die nu een soort erboven, naast, onder hangt, waarvan de status niet helemaal duidelijk is. Wij zouden willen pleiten, integreer die handreiking in de verordening of verwijst er in elk geval naar en maak duidelijk dat dat een duidelijke richtlijn is bij het toetsen van plannen in natuurgebieden. Er is duidelijk een behoefte aan, zowel bij de gemeentes en bij andere partijen, om daar gewoon duidelijkheid over te hebben. Verwijs daar expliciet naar. Tot slot pleiten we voor een toevoeging van een artikel dat erop toeziet dat de ganzenrustgebieden daadwerkelijk bescherming krijgen. We merken een verschuiving in het beleid ten aanzien van ganzen die nu ook in de winter mogen worden opgejaagd en waarbij de mogelijkheid wordt gecreëerd om in ganzenrustgebieden ook andere ontwikkelingen toe te staan. Dit lijkt ons zeer onwenselijk. Dus we voegen graag een artikellid toe aan 6.48, dat ontwikkelingen die op het oppervlak en de geschiktheid van het gebied voor winterrust van ganzen aantast, dat dat verbiedt, dus dat we daar heel duidelijk in zijn. Twee hoofdstukken nog waar ik iets over wil zeggen. Dat is landbouw. Bij het begrip grondgebonden landbouw wordt gekozen voor 2.5 GVE. Dat is grootvee-eenheden, als ik het goed zeg. Dus dat is het getal dat we hanteren als grondgebonden landbouw. Dat vinden we op zich merkwaardig, aangezien de minister van LNV een andere norm hanteert, namelijk 2,25 GVE, dus een lagere norm voor grotere ... Voor het aantal stuks vee per hectare. Zelfs de Coalitie Grondgebonden Melkveehouderij hanteert een lager getal. Dat is namelijk 2,3. Dus waarom zit Utrecht boven deze norm? Dat vonden wij merkwaardig. De wijziging in deze verordening lijkt ons een heel goed moment om dit meteen gelijk te trekken. Laatste hoofdstuk. Wonen, werken, recreëren. Als een van de initiatiefnemers

van het Convenant Toekomstbestendig bouwen dient onze provincie volop in te zetten op duurzame toekomstbestendig bouwen. De inhoud van het Convenant Toekomstbestendig bouwen wordt jaarlijks aangescherpt. Daarom dient ook de Omgevingsverordening daarop te reageren en op te acteren. Wij zouden willen voorstellen om, in navolging ook van de Oostblokorganisaties, om de hooggeleerde norm door te voeren in deze wijziging van de verordening. Dat lijkt nu niet het geval. Graag een reactie van de gedeputeerde daarop. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Batteau. Even voordat ik de vorige ... Volgende commissieleden het woord geef, ik heb twee dingen gehoord. Dat is de vraag van, hoe vinden de andere commissieleden dat het is met het aantal sessies wat hier in aanloop van dit onderwerp is benoemd? Misschien interessant om daar met elkaar in gesprek over te gaan. En een opmaat naar een amendement voor het toevoegen van een extra artikel in de Omgevingsverordening. Dat is ook echt iets wat je hier met elkaar zou kunnen bespreken. Dus ik nodig u uit om daar wellicht op te reageren. Ik geef het woord aan Volt, mevrouw Blekxtoon.

Mevrouw Blekxtoon: Dank u wel, voorzitter. Wij hebben een reactie op hoofdstuk 3 Ondergrond en bodem, ook over glyfosaat. We hadden eigenlijk hetzelfde idee. We vinden dat we als provincie helemaal zouden moeten willen afstappen van het gebruik. Dus tenzij mag wat ons betreft uit die bepaling. Daarnaast vinden wij dat 3.14.2 beter past onder 3.13. Even kijken, dat gaat over de meldvlieg ... Meldplicht van glyfosaat. Even kijken, 3.30. Verbod aanleg buitenleiding in grondwaterbeschermingsgebied. Waarom wordt deze bepaling 3.30.2 er helemaal uitgehaald? Moet er op zijn minst niet een alternatief komen? Verder, waarom zijn de aanvraagver...

De voorzitter: Mevrouw Blekxtoon, u heeft een interruptie van de heer Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, dank. Ik hoor nu een paar keer glyfosaat langskomen. Nou vind ik dat zelf een goedje wat je zo min mogelijk moet gebruiken. Maar 95 procent van de belasting op oppervlaktewater van glyfosaat onder andere komt uit het stedelijk gebied. Nou weten we dat daar heel weinig winst te halen is. Dus ik hoor een paar regels voorbijkomen met verbieden of wat dan ook, maar in het stedelijk gebied kunnen wij heel weinig verbieden. Dat ligt bij voorkeur echt op landelijk niveau, dat de bouwmarkt het ook uit de rekken halen et cetera en het gebruik daaraan vermindert. Dus hoe gaan we dat regelen?

De voorzitter: Mevrouw Blekxtoon.

Mevrouw Blekxtoon: Het gaat hier nu over bodem en natuur. Dat is een andere discussie, denk ik. Het gaat hier om het glyfosaat dat nu in de natuur plaatsvindt en die zouden wij heel graag eruit willen halen.

De voorzitter: Mijnheer Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, dan ben ik wel benieuwd naar de reactie van de natuurclubs die ingesproken hebben. Want als het in de natuur wordt toegepast, dan is het helemaal kwalijk. Als het in het oppervlaktewater komt, komt het uit de bebouwde omgeving. Het gaat mij erom dat het wel effectief moet zijn dat als we dergelijke regels voorstellen, dat we dan ook wel daadwerkelijk iets toevoegen aan de omgevingskwaliteit. Die 95 procent komt bij het Compendium voor de Leefomgeving vandaan. Die kunt u nog eens nazoeken.

De voorzitter: Dat laatste was meer een mededeling dan een vraag. Ik geef mevrouw Blekxtoon het woord.

Mevrouw Blekxtoon: Dank u, voorzitter. Ik was gebleven bij 3.30.2. Waarom wordt deze eruit gehaald? Waarom zijn er aanvraagvereisten voor het aanleggen van een boorput voor industriële winning in een boringsvrije zone? Wat betekent boringsvrij dan? Wordt onder industrieel ook de landbouw verstaan? Ik ga verder, voorzitter, met bereikbaarheid en mobiliteit. We vragen ons af of het ook mogelijk is om mobiliteitsonderzoek ook in te zetten als kansanalyse om de verdere verduurzaming van mobiliteit te versnellen en te versterken. Dus ziet de gedeputeerde hier ook een koppelkans. Zo ook mobiliteitsanalyse, hoofdstuk 14. Het zou mooi zijn als we hier de kansanalyse voor duurzame mobiliteit aan toe kunnen voegen. De heer Limmen zal hoofdstuk 6 Natuur voor zijn rekening nemen.

De voorzitter: De heer Limmen.

De heer Limmen: Dank u wel, voorzitter. Wat betreft hoofdstuk 6, daar is al een opmerking gemaakt door de collega's van de Partij voor de Dieren en daar pleiten wij ... Er worden in hoofdstuk 6 een aantal begrippen gehanteerd die volgens ons onduidelijk of niet zijn gedefinieerd. Wij geven de suggestie mee om die begrippen helderder en diepgaander uit te werken opdat de toetsing, de transparantie en de objectivering van het oordeel van de betrokkene wordt versterkt.

De voorzitter: Dank u wel. Was dit de bijdrage van Volt?

De heer Limmen: Ja, dank u wel. Het woord is aan een ander.

De voorzitter: Helemaal goed. Dank u. Dank u wel.

Mevrouw Blekxtoon: Voorzitter? Ik wilde graag nog iets ...

De voorzitter: Ik neem aan mevrouw Blekxtoon.

Mevrouw Blekxtoon: Dank u, voorzitter. Ik wilde graag nog iets zeggen over hoofdstuk 9 Wonen. Dit gaat over de flexwoningen, artikel 9.14 Uitbreiding van per kern eenmalig 50 tijdelijke flexwoningen toe te staan. Na maximaal vijftien jaar geldt hier in opruimplicht. Zo gesteld kan het dat als die flexwoningen na vijf jaar verlaten worden, ze nog tien jaar blijven bestaan. Voorstel is een opruimplicht meteen na de beëindiging van het flexproject en maximaal na vijftien jaar. Even kijken. 9.15, mengen van groen, flexbouw wordt gestimuleerd, maar niet verplicht. Kan dit misschien toch de lat hier iets hoger worden gelegd voor duurzaamheid? Dat was ons bijdrage, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Bijdrage van Volt. Wat ik op wil merken, is dat een groot gedeelte van uw vragen vrij van technische aard waren. Ik wil toch wel vragen om die echt aan de voorkant te stellen, zodat hier een gesprek kan plaatsvinden. Dank u wel. Mijnheer Van Dieren.

De heer Van Dieren: Laat ik eerst even beginnen met het reageren op het punt van Partij voor de Dieren over het hebben van meerdere sessies. Misschien dat ik nou een beetje in de war raakt, maar ik kreeg de indruk uit de tekst van het Statenvoorstel dat wij hier voornamelijk alleen de wijzigingen zouden bespreken die voornamelijk ook technisch en pragmatisch van aard zijn. Ik denk dat we er dan wel mee afkunnen. Maar als dat nou blijkt, ook op basis van wat de inspreker zei, dat we deze gelegenheid hebben om de hele verordening te bespreken, dan denk ik inderdaad dat we meer tijd nodig gaan hebben om tot de bodem te komen. Goed, dus dat voorafgaande. Dan het daadwerkelijke Statenvoorstel. Ik ga dus vooral in op wat als wijziging aan wordt gekaart. Anders zitten we inderdaad hier even nog langer. Dan is een van de eerste dingetjes die opvalt,

is de ... In hoofdstuk 3, de dieptegrens van de boringsvrije zone bij de Meern en Leidse Rijn, om dat eventueel te verdiepen naar maaiveld min 50 om zo meer ruimte te maken voor energie. Wij vermoeden dat we eerder een probleem gaan hebben als het gaat om drinkwater in de komende jaren, dan als het gaat om energie vooral ook omdat er op het niveau van energie wel extra oplossingen bestaan die een stuk ruimte-efficiënter zijn. Wij denken dan bijvoorbeeld aan een kleine kerncentrale. In het Statenvoorstel staat dat dit nog even uitgesteld wordt naar deel twee. Maar we zijn dan wel benieuwd of de gedeputeerde toch alvast een tipje van de sluier kan lichten naar hoe zij kijken naar het voorstel om hier naar maaiveld min 50 te gaan en of zij ook al contact hebben met de drinkwaterbedrijven en wat hun visie daarop is. Dan een stukje over mobiliteit. De uitwegen van de woningen aan provinciale wegen. Hier zijn we blij om te zien dat Gedeputeerde Staten de zienswijze serieus neemt en daarom een stapje terugdoet en wat meer mogelijk maakt en dat verbod alleen wil gaan toepassen op provinciale ontsluitingswegen. Desondanks ben ik toch benieuwd, is hier nou echt sprake van een dermate groot probleem rondom die provinciale ontsluitingswegen dat we hier gelijk een verbod moeten toepassen? We hebben al grote woningnood. Als we daar nou een beetje op kunnen inlopen door wat splitsen rondom die provinciale wegen en als we nou een extra uitritje voor ... Dan is ... Is dat nou echt zo erg, vraag ik me af. Daarnaast zijn we ook geen fan van de nieuwe energietoets. We lezen in de zienswijze dat gemeentes en eventueel ander belanghebbenden zich afvragen, wat is nou echt de meerwaarde van zo'n energietoets? Ik sluit me eigenlijk wel aan bij die vraag. Ik denk dat je van hele grote nieuwe energieprojecten of bedrijvigheid waar veel energie verbruikt wordt wel van tevoren kan zien, dit gaat een grote impact hebben of dit gaat het niet. Dan vind ik zo'n onder grens van tien huizen, ik vind dat wel heel erg klein bier. Dat sluit niet aan bij de visie die wij hebben op hoe we om moeten gaan met dit soort vraagstukken. Wij zien graag dat dit soort hele technische zaken zo min mogelijk bij die kleinere lagen gelegd worden. Daar heb je soms vaak echt serieuze technische kennis voor nodig. De hogere lagen van de overheid hebben vaak grote ambtenarenapparaten die dat ontzettend goed kunnen. De lagere overheden en zeker particulieren wat minder, dus laten we ze daar nou niet mee opzadelen. Als de provincie denkt van, het is hier toch wel echt nodig, dan denk ik, ze kunnen dat echt op eigen initiatief doen. Sowieso gaat het energievraagstuk en het netcongestievraagstuk opgelost worden door stabiele, overvloedige energie aan de productiekant en niet door de paar woonwijken, voorzieningen, scholen, bedrijven met extra bureaucratie op te zadelen. Dan gaan we naar het stukje natuur. Ook hier is er iets waar wij niet vrolijk van worden. Dan gaat het om de vrijstelling rondom de jacht op konijnen, hazen en marters. De SGP had hier een aantal uitstekend technische vragen over gesteld over of dit niet elk project van tevoren eigenlijk juridisch heel kwetsbaar maakt. Wij denken van wel. We worden hier dus ook niet vrolijk van. We begrijpen dat het overmacht is. Dit komt natuurlijk voor een groot deel vanuit de landelijke overheid en dat gaan we hier niet op kunnen lossen. Maar we denken wel dat dit weer aangeeft dat het echt nodig is om vanuit de provincie wel heel erg in te gaan zetten op de monitoring ervan. Dat is iets wat we verder bij RGW zullen bespreken natuurlijk, zodat, mocht het aangevochten worden, de rechtszaak in ieder geval van zo sterk mogelijke informatiepositie beschikt. Dan om even terug te cirkelen naar het begin, ben ik nu benieuwd waar nou exact de politieke speelruimte voor PS precies ligt. Want aan de ene kant had ik dus het idee dat we vandaag vooral bezig gingen houden met die meer technische, pragmatische wijzigingen. Aan de andere kant hoorde ik dus van de inspreker dat deze gelegenheid aangegrepen moet worden om de hele verordening te bespreken. Er zit nog wel een verschil in. Dus vandaar die vraag aan de gedeputeerde. Het kan ook zijn dat het meer bij de tweede wijziging veel meer komt kijken. Is ook goed, maar ik ben inmiddels wel benieuwd. Dan om af te sluiten met een stukje wonen. De flexwoningen, 200 flexwoningen, je kunt het veel, je kunt het weinig vinden. Ik schrik vooral eigenlijk van die tijd van vijftien jaar en dan inderdaad eventueel tien jaar nog opruimen, zoals eerder aan mijn rechterzijde genoemd wordt. Wij denken altijd dat een tijdelijke maatregel heel snel een permanente maatregel wordt. Natuurlijk gaan die flexwoningen uiteindelijk wel weg, maar zeker in de politiek kan er in 15 tot 25 jaar ontzettend veel gebeuren. Als er dan ook nog een vrijstelling is op Groen Groeit Mee, dan kan heel makkelijk

gebeuren dat van vrijstelling afstelling komt. Dat moet je natuurlijk niet hebben. Daarbovenop gaan wij ook mee in het argument dat zo'n vrijstelling bij flexwoningen ontwikkelaars motiveert om, in plaats van toekomstbestendige, langdurige vaste woningbouw te realiseren, toch sneller naar flexwoningen gegrepen gaat worden. Dat lijkt ons niet de manier om het woningtekort aan te vliegen. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer, Van Dieren, voor uw bijdrage voor bij UtrechtNu!. Dan de heer Van Breukelen, Forum voor Democratie.

De heer Van Breukelen: Dank u wel, voorzitter. Forum voor Democratie maakt zich ernstig zorgen over de toevoeging van afdeling 5.3, de zogenoemde instructieregel. De instructieregel weging elektriciteitsinfrastructuur, oftewel de zogenaamde energietoets. Wij zie deze energietoets voornamelijk als het plakken van pleisters op een open wond. Bij het opstellen van een omgevingsplan wordt er een hele lijst aan motiveringseisen betreffende de wankelheid van energievoorzieningen gevraagd. De vraag is alleen hoe we ons elektriciteitsnet stabiel kunnen krijgen. Niet hoe we zoveel mogelijk aan symptoombestrijding kunnen doen. Wat FvD betreft is netcongestie een gevolg van een energietransitie die in zijn geheel onnodig is. Maar daarbuiten, wanneer men deze energietransitie toch uit gaat voeren, zou het voorkomen van netcongestie aan de voorkant voornamelijk de focus moeten zijn en dus niet achteraf het bij uitvoerders moeten leggen. Tot dusver.

De voorzitter: Dank u wel voor uw bijdrage. Mevrouw Ghijssels-Kerkhoff of mijnheer Cromwijk voor BBB.

Mevrouw Ghijssels-Kerkhoff: Even reagerend op mevrouw Batteau. Heel graag meerdere sessies, zeker als de hele Omgevingsverordening kennelijk ter sprake zat. Want daar is ook aan onze kant wat onduidelijkheid over geweest, sowieso bij aanvang en aanleiding van de Statenbrief. Meer in algemene zin een aantal opmerkingen over de hele Omgevingsverordening. 30 jaar geleden studeerde ik planologie. We hadden toen toch een wereld waarin het met name over de ruimtelijke ordening gaat. Wat ik zie en constateer, is wel degelijk dat er steeds meer politieke keuzes eigenlijk toegevoegd worden als extra spelregels waardoor je een stapeling krijgt. Uiteindelijk ga je jezelf dan snijden. Dan doel ik bijvoorbeeld op het tekort aan wonen. We willen allemaal woningen erbij, maar ondertussen krijgen we inderdaad, dankzij de energietoets, vrees ik, eerder nog langere procedures en problematieken. Zo ook ten aanzien van het niet langer op de lijst, de vrijstellingslijst, zetten van het konijn en de haas. Het maakt, het is een stapeling, dan heb ik het nog niet eens over Groen Groeit Mee en betaalbaarheid en alles wat we willen, het maakt het voor de ontwikkelaar steeds lastiger. Dan kan ik ook wel even doorpakken op flexwoningen. Ik zie niet zo snel dat ontwikkelaars snel naar flexwonen gaan. Vanuit die optiek vind ik het ook eigenlijk een gemiste kans dat flexwonen eigenlijk in dit stuk ruimte krijgt om versnelde procedures door te lopen, maar de gewone woningmarkt, waar we allemaal ... De gewone woningen het eigenlijk nog maar meer lastiger krijgt. Daarom ook mijn vraag aan de eerste inspreker van deze avond, moet je alle politieke beleidsstukken wel juridisch helemaal vast timmeren? Want je krijgt misschien wel uiteindelijk een juridisch stuk ... Sorry.

De voorzitter: Een interruptie van ChristenUnie, de heer Schaddelee.

De heer Schaddelee: Dank u wel, voorzitter. Om mevrouw Ghijssels goed te begrijpen, want u maakt het punt over, je hebt eigenlijk te makkelijke procedures voor flexwoningen of te moeilijke voor grotere woningbouwprojecten. Pleit u er nou voor om dan die flexprojecten die nog een beetje lucht geven dan ook maar ingewikkelder te maken of ... Dat lijkt mij ongewenst in ieder geval.

Mevrouw Ghijssels-Kerkhoff: Ik denk dat ...

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Schaddelee. Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff.

Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff: Ik denk dat je me dan verkeerd geïnterpreteerd heb. A, ik omarm iedere kans om meer woningen in Utrecht te krijgen. Wat ik constateer, is dat voor de gewone bouwprojecten er dus dankzij opstapeling van extra procedures, het er in ieder van die makkelijker ergo waarschijnlijk moeilijker mee op geworden is. Dat voor flexwoningen er wel degelijk getracht is, wat charmant is, maar daar zitten een aantal haken en ogen aan die niet zozeer te maken hebben met de Omgevingsverordening als wel met het product zelf. De vraag is of ontwikkelaars en partijen hier überhaupt wel interesse in hebben. Dat is een andere discussie. Ik had graag gezien dat er voor wonen juist ook meer en snellere procedures toegankelijk waren gemaakt, als dat zo duidelijk is. Ik heb ook een punt over de landbouwtransitie. Die lijkt natuurlijk als een natuurwet in beton gegoten, overal waar we ambtelijke stukken krijgen. En wordt er aangegeven, dan moeten we naar een ander verdienmodel van de agrariër. Ik heb daar technische vragen over gesteld. Dan lees ik dat er een onderzoek is naar de sociale economische impactanalyse van de landbouw van de agrariër. Maar die hebben wij nog nooit gezien. Het lijkt mij misschien wel de verkeerde volgorde om eerst allerlei landbouwafschalende maatregelen te treffen, zonder dat dit rapport eigenlijk bekend is. Dan pak ik maar even door op de toevoeging en aanpassing om de landbouwsector wat meer recreatieve functies te laten hebben. Dat is aangepast naar dagrecreatie. Ik vraag me af waarom. Bovendien, waarom zou het alleen recreatie moeten zijn? Is het niet te voorbarig om dat dat op deze manier al af te kaften? Dan heb ik ook nog punten over de wonderlijke keuze dat wij met zijn allen vinden dat in de provincie zoveel groene energie geproduceerd moet worden en dat daar zelfs ruimte bij de uitzonderingen voor worden gemaakt bij de Hollandse Waterlinies en UNESCO erfgoed. Ik begrijp eigenlijk ... Dat zou een vraag aan GS zijn, op grond waarvan we deze prioriteitstelling hebben. Ik heb heel veel technische vragen gesteld, ik heb ook heel veel antwoorden. Maar ik wil ook nog spreektijd bewaren voor het volgende onderwerp.

De voorzitter: Een hele goede keuze. Dank u wel voor uw bijdrage vanuit BBB. Vanuit de SGP de heer Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, dank. Veel steun voor de opmerking van de Partij voor de Dieren over het proces. Volgens mij verdient een verordening een betere bespreking dan ook nog een ruimtelijke puzzel op de agenda zetten. Want 25 hectare bedrijventerrein via een Nota van Beantwoording toevoegen aan het oorspronkelijke plan, dat vraagt volgens mij meer duiding en een intensievere bespreking. Ik heb er daarom ook nog graag de integrale tekst van de verordening bij, zodat ik hem ook in zijn geheel tot me kan nemen. Wat nu uiteindelijk de verordeningstekst was, zoals ik die gevraagd heb, wil ik graag nog ontvangen. Artikel 5.12 in de verordening is volgens mij een overbodige actie om op provinciaal niveau ook de netcapaciteit te gaan toetsen. Niemand gaat een plan ontwikkelen als je geen stroom kunt ontvangen in de woning die er komt. Of je moet het lokaal oplossen, maar dan is het voor ons ook niet van belang om te weten. Een groot aantal gemeenten tekende daar ook bezwaar op aan. Het werkt verzwarend. Waarom gaan wij dan als een soort netbeheerder aan de slag met monitoring van de mogelijkheid of er een aansluiting plaatsvindt? Ik kondig bij deze vast het onderzoek aan naar een amendement om dit artikel te schrappen, want volgens mij is het overbodige bureaucratie, tenzij dat de gedeputeerde me weet te overtuigen. Voorzitter, dan bijlage 10. Dat gaat over de haas en konijnen, marterachtigen. Die worden voorgesteld te schrappen van de vrijstellingslijst voor onderzoek. Bij het konijn kan ik er nog een beetje in komen. Marterachtigen weet ik niet precies. Maar bij de hazen is het praktisch gevolg dat als een boer wil maaien, eerst onderzoek plaats moet vinden naar de aanwezigheid van hazen. Komt er anders een haas in de maaimachine, dan kan het aangemerkt worden als delict en dan heb je een hele andere situatie. Dan is een ongeval dus op een boerderij wordt een delict. Als argument wordt dan de dalende populatietrend

aangegeven. Alleen sinds 2016 is de populatietrend positief, een meegestuurd document, en komen we waarschijnlijk ook onder de grens van een afname van 1 procent per jaar. Want de populatie is toegenomen van 50 procent in het referentiejaar naar 80 procent. Dat is knap, want het leefgebied is wel steeds kleiner geworden. We vinden het dan ook niet uitlegbaar dat een soort waarvoor in het natuurlijk leefgebied een fatsoenlijke populatie aanwezig is van de vrijstellingslijst ... Van de vrijstellingslijst afgaat. Dan doel ik met name op de haas. Voorzitter, dat is volgens mij een overregulering. Ik kondig bij deze alvast een onderzoek aan naar een amendement. Dan het delegatiebesluit. Wat ons betreft, de vorige keer hadden we er al grote moeite mee, maar, voorzitter, de delegatie is ook aanmerkelijk verruimd. Bijvoorbeeld ganzenrustgebieden in artikel 5.4 was gekaderd binnen activiteiten voor het Ganzenakkoord. In het gewijzigde delegatiebesluit is de aanwijzing van gebieden volledig vrij van kaders. PS is vrij om aan te wijzen de gebieden die men wil. Er zit geen kadering in. Artikel 5.7, wordt het volledige schadebeleid in de handen van GS gelegd. We zijn daar niet voor. Hierbij wordt voorgesteld dat we niet alleen bijlage 10 kunnen wijzigen, de soorten, maar ook alle randvoorwaarden van het schadebeleid. Daartoe is kaderstelling vanuit PS volgens mij juist van belang, zoals we in het programma Fauna ook gezien hebben. Dus ik bereid daar een amendement voor om dat eruit te halen. Als de meedenkers mee willen denken, zijn ze van harte welkom. Voorzitter, dan nog een paar technische vragen. Ik kon daar niet aan ontkomen. Sorry. Agrariërs mogen hun leefactiviteit groter laten zijn bij het bieden van recreatie, specifiek recreatie. Waarom hier specifiek recreatie? Wat is daar de belangenweging in geweest? Weegt dit zwaarder dan zorgactiviteit op een boerderij? Dat mag maar tot 50 procent. Kinderbegeleiding of voedselverkoop. Waarom specifiek recreatie? Hoe wordt mobiliteit meegenomen bij het verhaal rond flexwoningen? Ik zag hem niet in de voorwaarden terugkomen. Hoe verhoudt zich dat tot het argument om een bouwverbod in het landelijk gebied te handhaven? Voorzitter, flexwoningen worden straks bemenst en over vijftien jaar moeten ze opgeruimd worden. Dat zie je bij de vakantieparken met permanente bewoning. Waar gaan dan de mensen naartoe uit de flexwoningen die moeten verhuizen? Of gaan ze naar het buurtperceel en blijven ze er nog weer vijftien jaar staan? Dat kan ik me voorstellen dat dat dan de oplossing wordt. Want de woningmarkt zal dan niet zodanig gesteld zijn dat al die mensen een plaats vinden in de reguliere woning. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Van den Dikkenberg. Fijn dat u zelf ook al zegt dat het ietwat technischer werd. Ik hoorde een aankondiging van drie mogelijke amendementen. Dus misschien voor de overige leden die dan niet gesproken hebben interessant om daarop te reageren. De partijen die aan het woord zijn geweest kunnen dat in tweede termijn. Voor de VVD, wie kan ik het woord geven in eerste instantie? De heer Gilissen.

De heer Gilissen: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Laat ik beginnen met het onderwerp wat ook al aangekondigd ... Of door andere partijen genoemd is, namelijk de energietoets. Ook wij staan niet te juichen van enthousiasme. Een aantal argumenten is ook al genoemd van, is het inderdaad een oplossing voor problemen, het onderliggend probleem van netcongestie, of zijn we bezig om pleisters te plakken? Onze fractie hecht ook zeer aan de uitvoering, de uitvoerbaarheid van die verplichting eigenlijk zelf door die op te nemen. Dus ook graag een reactie van gedeputeerde va, waarop baseert hij nou ... En ik zie inderdaad ook wel dat er een aanpassing is gedaan, meer dan tien, dat is in ieder geval de ondergrens. Maar wij zouden toch ook graag een reactie van het college willen hebben over waarom hij denkt, de gedeputeerde, dat het ook daadwerkelijk uitvoerbaar is en hoe hebben we dat getoetst? Dit is bij uitstek ook een punt waar de VVD-fractie denkt, want we hebben veel ambities als provincie, we vinden het ook belangrijk als VVD dat er veel woningen worden gebouwd, alles wat dan bijdraagt om die woningbouw moeilijker te maken, daar zouden wij wel van denken van, toon dan ook maar van tevoren aan dat die regels doelmatig zijn. Het college zegt, ze zijn doelmatig. Maar wij zouden ook graag willen zien, en we zijn op zoek naar een instrument, om vast te kunnen stellen vooraf van, waar leidt dat toe? Kun je dat simuleren, kun je dat in het kader van de uitvoeringstoets

bijvoorbeeld ook hierbij doen? Dus wij zijn met name dan ook bang voor ook toekomstige instructieregels, dat het ook gewoon tot extra bureaucratie zou kunnen leiden. Dus hoe kijkt het college aan om meer in algemene zin ook te kijken naar de uitvoerbaarheid en ook bijvoorbeeld de uitvoeringstoets op het moment dat instructieregels of regels worden toegevoegd? Dan, voorzitter, het mobiliteitsonderzoek. De bereikbaarheidsonderzoeken gaat dat ook worden. Dat is ook wel een mooi puntje om aan te sluiten bij wat er eerder gezegd is ook op basis van de bijdrage van de Partij voor de Dieren. De heer Van den Dikkenberg zei er ook al wat over. Ik denk dat het goed is dat we inderdaad ook met elkaar kijken hoe we deze behandeling van dit soort verordeningen ook beter anders kunnen doen, want dit is echt een ruimtelijke puzzel. Want voor de mensen die thuis meekijken, we hebben Statenvoorstel, daar staan wijzigingen in ten opzichte van de oude tekst. We hebben ook nog een Nota van beantwoording daar staan ook weer wijzigingen in. Wil je dan weten hoe die hele vordering eruit gaat zien, dan moet je eigenlijk bijna gaan printen, iets wil ik liever natuurlijk niet doen in het kader van milieu, om echt al die teksten te gaan vergelijken. Dus een definitieve tekst zoals het hoort vind ik sowieso belangrijk. Maar meer in zijn algemeenheid ook. Een aantal technische vragen worden ook gesteld. Ik denk dat het goed is dat we daar ook de gezamenlijke betrokkenheid organiseren. Wat ons betreft kan dat ook ... Moet dat de volgende keer ook gewoon anders. Dus kijken hoe we dat gaan doen. Terug naar het mobiliteitsonderzoek. Want het college zegt ook van, met de aanpassingen, die voor een groot deel tekstueel zijn, het was een toets, het wordt nu een onderzoek, acht het college motie 67 afgedaan. Daar heeft mijn fractie ook wel wat twijfels over, want het doel van die motie was eigenlijk om die toets minder zwaar mee te laten tellen bij nieuwe mogelijke ontwikkelingen. Wat ik waarneem, zijn toch voornamelijk tekstuele aanpassingen. Dus graag een reactie. Kan de gedeputeerde mij overtuigen van het feit dat hiermee ook toekomstige ontwikkelingen die in het verleden door middel van die toets onmogelijk worden gemaakt met dit onderzoek en ook eventueel aanvullende maatregelen wel mogelijk zijn? Graag een reactie op. De heer Van den Dikkenberg stelde een aantal goede vragen ook over de vergunningplicht van een aantal diersoorten. Daar zijn we ook benieuwd naar. Want de casus die hij benoemde, kan wat de VVD betreft er ook niet toe leiden dat de boer in dat geval het haasje is. Dus wij horen ook graag van het college hoe men aankijkt tegen die vrijstelling. Dan tot slot, voorzitter, iets over het vlaggenverbod. In deze wijziging van de verordening zit ook een wijziging als het gaat over het tonen, het geven van je mening, artikel 7 van de Grondwet. We zijn dus even heel goed in die teksten gedoken en wij lezen in de uitspraak van de rechter ook dat hij ... Dat de rechter bij de uitspraak ook stelt dat het koppelen van vlagvertoon of borden in het kader van de vrijheid van meningsuiting alleen op het erf ook best wel een inperking is van het grondrecht. Dus mijn fractie heeft eerlijk gezegd ook twijfels of de wijze waarop de uitspraak van de rechter over het vlaggenverbod ook wel consequent doorgevoerd is. Dus ik zou graag zo ook een reactie willen hebben of het college vindt, van mening is, dat de beperking die nu zit in de plaats van dat soort meningsuitingen of dat ook in lijn is met de uitspraak van de rechter. Tot zover, mevrouw de voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel voor uw bijdrage. Mevrouw De Widt voor D66.

Mevrouw De Widt: Dank u wel. Ja, in het verlengde van mijnheer Gillissen, het is een ingewikkeld pakket stukken. Maar D66 is er blij mee dat er heel serieus is gekeken naar de ervaringen van de eerste periode dat we met de Omgevingsverordening gewerkt hebben en dat op veel punten de verordening nu aangepast wordt. En dat mede op basis van heel veel zienswijzen van betrokken partijen. Veel meer zelfs dan degenen die hier vandaag ingesproken hebben, dus dat vinden wij juist heel erg mooi. De hele verordening wordt een slag beter. Mijn fractie houdt de ogen en oren open hoe het dan in de praktijk verder blijft werken. Natuurlijk komt er weer een herziening. Ik heb één vraag. Ik zou van de gedeputeerde graag horen wat er kan met de suggestie om verschillende beleidsstukken in te bouwen in de verordening. Mij lijkt dat procesmatig eigenlijk ingewikkeld en dat de hele boel daar minder sterk van wordt. Maar ik wil eigenlijk wel graag weten hoe dat zit.

Wat betreft de amendementen, wij denken altijd heel erg graag mee met amendementen, maar dit ging me even iets te snel en te kort door de bocht. Ik heb iets meer inhoud nodig om daar iets zinnigs over te kunnen zeggen. Maar graag een vervolg daaraan. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw De Widt. U vindt elkaar vast in de koffiepauze daarover. Mijnheer Draisma.

De heer Draisma: Dank u wel, voorzitter. Het is geen sinecure, zo'n hele verordening. Het is geen sinecure, zo'n hele verordening te wijzigen. Dus ik vind het toch altijd een hele prestatie om dat toch weer voor elkaar te krijgen. Dat mag ook wel gezegd worden. In zo'n verordening wil je soms dingen regelen. Soms vind je dat sommige dingen te veel geregeld worden of soms te weinig. Dat is nou denk ik ook de discussie. Maar ik zou ook wel bij een volgende wijziging toch willen discussiëren met de commissie van, hoe gaan we het regelen? Ik vind dat soms de verordening ook wel erg in elkaar zit om excessen te voorkomen. Natuurlijk willen we excessen voorkomen, maar door het dan helemaal dicht te regelen, hoor je vaak ook initiatieven ... Misschien goede ruimtelijke ontwikkelingen, door dingen slim te combineren, maak je daardoor lastiger. Daar zou ik wel graag de reactie van GS op willen horen. Dan op de inhoud. Prima dat de mobiliteitstoets wordt afgeschaft. Dat is dan een stukje deregulering. Ook de voorwaarde waarom je hem wel moet doen. Dat is als het leidt tot verslechtering van de bereikbaarheid of knelpunten, staat er. Maar wij zouden daar graag met een amendement ook verslechtering van de verkeersveiligheid, als dat dreigt, zouden we toch ook wel graag die toets willen. Er worden soms weleens woonwijken aangelegd met een provinciale weg ertussen en dan kunnen de ouderen en de scholieren die weg niet meer over. Dan zou zo'n toets toch wel weer op zijn plaats zijn. Dan hoofdstuk 5, Energie. Wij denken gewoon, die toetsing van die capaciteit, dat lijkt me iets voor netbeheerders. Die hebben gewoon leveringsplichten voor woningen. Voor de grote gebruikers, daar kunnen ze zelf ook beleid op bepalen. Dat is ook stukje gevolg van de liberalisering. Laat het dan ook bij die netbeheerders. Anders zou je het helemaal moeten inregelen. Als het overheidsbedrijven waren, dan hadden we het misschien anders kunnen regelen. Maar er is voor gekozen om dat aan de markt over te laten. Waarom gaan wij dan ... Waarom leg je dan de mensen die die markt moeten ondergaan en de initiatiefnemers allerlei regels op? Ook daar graag een reactie op. Hoofdstuk 7. Mijn fractie, maar ikzelf ook, vindt het heel leuk ook om in Utrecht te varen. Dat is ook een stukje recreatie van ons. Maar als je door Utrecht vaart, zie je ook heel veel cultuurhistorie, heel veel erfgoed, oude havens. De oudste sluis van Nederland is in Utrecht. Dus graag zouden wij naast in hoofdstuk 7 ook aandacht willen vragen voor maritiem erfgoed en daar met een amendementje voor komen. Dan hoofdstuk 6. Mevrouw Harssema van NMU had zoiets van, misschien is het handiger om ...

De voorzitter: Mijnheer Draisma, ik heb een interruptie van de VVD, mijnheer Gilissen.

De heer Gilissen: Voorzitter, want u gaat natuurlijk straks vragen aan de andere partijen om te reageren op de aangekondigde amendementen. Dan maar even een vraag ter verduidelijking. Want het CDA vindt de VVD natuurlijk naast ... Aan zijn zijde als het gaat over een groot hart voor maritiem erfgoed van onze provincie. Alleen dat staat bijvoorbeeld wel al in de visie. Dus we hebben de Omgevingsvisie, daar wordt het maritiem erfgoed in genoemd. Dus als het CDA spreekt over, we hebben een amendement je voor de verordening, waar moet ik dan aan denken? Komt er ... Gaan we stimuleren, gaan we faciliteren? Welke kant gaat het op?

De voorzitter: Mijnheer Draisma, ik geef u het woord en u moet even uw microfoon aanzetten.

De heer Draisma: Dank u wel, voorzitter. We gaan het in ieder geval stimuleren. Wij dachten in artikel 7.8, daar staan een aantal archeologische zaken waarvoor ook bij ontwikkelingen daar expliciet naar gekeken moet

worden, dat is ... Dat kunnen de Limes zijn of andere zaken. Maar wij zouden dit als zesde punt ook dan willen meevoegen in dat rijtje. Hoofdstuk ...

De voorzitter: Mijnheer Draisma, u heeft een interruptie van de heer Schaddelee van de ChristenUnie.

De heer Schaddelee: Ik was daar namelijk ook wel nieuwsgierig naar. De ChristenUnie zit ook altijd erg op maritiem erfgoed. Maar kunt u hem nog wat concreter maken? Want u zegt nu van, we willen als zesde punt mooie dingen. Maar kunt u hem concreter maken? Want volgens mij hebben we op zich ook wel provinciaal beleid rond het ...

De heer Draisma: Bijvoorbeeld het oudste sluisje van Nederland.

De heer Schaddelee: Ik zat al te vragen.

De voorzitter: Mijnheer Schaddelee en mijnheer Draisma, via de voorzitter. Dank u wel.

De heer Draisma: Voorzitter ...

De voorzitter: Mijnheer Draisma, geeft u antwoord.

De heer Draisma: Bijvoorbeeld de oudste sluis van Nederland is onder Nieuwegein bij Vreeswijk. Dat is een beetje ... Dat is een wat dichtgemetseld ding. Dat zou je toch wat mooier kunnen maken ook met de omgeving daaromheen. Dat is echt een heel mooi stukje erfgoed waar we graag dan ook aandacht voor willen vragen. Voorzitter, mag ik met hoofdstuk 6 verder gaan? NMU, mevrouw Harssema had het over de meerwaardebenadering. Dat is natuurlijk een hele mooie oude term uit 18^e eeuw. Die kennen we allemaal. Maar ik ben het er wel een beetje mee eens dat het wel lastig is als je dan hele nota's moet maken om dat dan toe te lichten. De gebiedsprocessen zouden een alternatief kunnen zijn, begrijp ik een beetje. Ik zou graag ook de reactie van de gedeputeerde erop willen horen van, zou ... Als je er een gebiedsproces van maakt waarbij we meerdere belanghebbenden hebben, krijg je dan niet een zorgvuldige afweging en wordt die meerwaarde dan ook niet uit die zorgvuldige afweging ... Komt die dan ook niet meer als vanzelf naar boven? In plaats van dat wij dat top-down allemaal willen vastleggen of definiëren. Dan hadden we ... Prima dat de recreatieve activiteiten bij de agrarische bedrijven kunnen zijn. Maar wij zouden ook denken, waarom niet detailhandel? Zorg, hoor ik ook SGP zeggen. Ik vind het ook raar dat dan bijvoorbeeld bij artikel 9.20 van de detailhandel dat er alleen maar detailhandel mag komen in winkelgebieden. Juist kleine kernen of bij een boer die misschien zijn kaas wil verkopen of zelf ijs maakt, waarom zou dat dan niet kunnen? Dan kom ik eigenlijk meer ook weer op het einde van mijn betoog. Dat is van, natuurlijk willen we geen exces. Dus we willen geen Ikea's in het platteland zien verrijzen. Natuurlijk, ik snap dat artikel 9.20 daarom ook wel. Maar daarmee gooi je misschien soms ook wel een beetje kind met het badwater weg. Er zijn juist heel veel ook kleine initiatieven in de samenleving. Als je misschien wat soepeler met multifunctioneel ruimtegebruik, met multifunctionele bestemmingen omgaat, denk ik dat dat heel erg ten goede zal komen aan ruimtelijke kwaliteit in Utrecht. Ik zou graag bij volgende herziening, dat we misschien ook willen discussiëren en misschien kijken of we dat dan ook de juristen kunnen laten vastleggen dat wat meer op die manier de regels gemaakt worden en opgesteld. Dat was het. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Draisma, namens het CDA. Wie kan ik het woord geven? Mijnheer Adriani, PvdA.

De heer Adriani: Dank, voorzitter. De huidige Omgevingsverordening heeft al zeventien dagen van kracht volgens mij. Dus hoog tijd om hem te wijzigen. Goed dat we dat nu eindelijk doen. Voor het behandelen van deze verordening heeft de Partij van de Arbeid -fractie geen extra sessies nodig. Want volgens mij hebben we voor de zomer aan de hand van de startbrief al met elkaar bepaald, het zijn alleen maar de kleine wijzigingen die we nu doorvoeren. Daar hebben we toen ook in deze commissie het gesprek over gevoerd. In september hebben we het ontwerp uitgebreid hier kunnen bespreken. De Partij van de Arbeid-fractie heeft dus nu ook alleen nog maar naar de Nota van Beantwoording gekeken, want de rest hebben we allemaal al besproken. De algemene constatering is dat wij denken dat het college die zienswijze van een keurig antwoord voorzien heeft. Tegelijkertijd heb ik ook de insprekers gehoord. Eigenlijk met het overgrote deel van wat ze inhoudelijk inbrengen, ben ik het gewoon eens. Ik denk eigenlijk het college ook. Maar de vraag is, moet dat dan leiden tot juridische vastlegging in de verordening? Dan hoor ik tegelijkertijd mevrouw Gijssels die zegt, er wordt veel te veel juridisch vastgelegd in de verordening. Kennelijk heeft het college een soort van maatstaf gevonden, waar ligt de grens van we hebben beleid en dat doen we met subsidies of met stimuleren of met regisseurs of ... En ergens maken we de stap naar, we leggen daar ook juridische regels over vast. Kan de gedeputeerde daar misschien nog wat over zeggen over hoe je met die balans omgaat? Wanneer is het beleid en stimuleren en wanneer maak je het juridisch en daarmee onweerlegbaar? Voor zover de insprekers iets hebben gezegd over de delen van de verordening waar nu geen wijzigingsvoorstellen voor liggen, daar heb ik ook wel een punt van zorg. Want toen we voor de zomer sprake over, we doen nu alleen de kleine technische wijzigingen en de kleine onderwerpen, toen hebben we ook met elkaar gewisseld dat er ook gewoon behoefte bestaat om die hele verordening weer een keer tegen het licht te houden. Ook in het coalitieakkoord lezen we iets terug over, de verordening zou meer ook in de geest van de Omgevingsvisie moeten zijn, wat meer ruimte moeten bieden, wat minder een vinkjeslijst moeten zijn. Dat vraagt toch om een fundamentele herziening van de verordening. Terwijl we nu in het Statenvoorstel eigenlijk de aankondiging lezen, in 2025 doen we weer zo'n partiële herziening, want zo houden we hem actueel. Dat vind ik dan toch wel ingewikkeld. Dus daarom heel concreet de vraag aan het college, of eigenlijk het verzoek aan het college, zullen we nu definitief met elkaar afspreken dat we de volgende wijze ging ook echt een fundamentele wijziging laten zijn van de hele verordening? Dan kunnen we daaromheen veel meer sessies organiseren met elkaar om op inhoud daarop in te gaan. Een laatste opmerking over het proces. Ik zei al, we hebben ons nu beperkt tot het doornemen van de Nota van Beantwoording, want de rest hebben we allemaal in september al met elkaar gewisseld. Het enige wat mij ontbrak bij het bestuderen daarvan, is, wat is er nou gebeurd met de inbreng van deze commissie uit de sessie van september? Want alle zienswijzen zijn van een keurig antwoord voorzien, behalve de inbreng van commissieleden die we in september hebben gehad. Dus ook daarover de vraag, kunnen we in het vervolg met elkaar afspreken dat als we een tussenproduct met elkaar bespreken van iets wat ook nog een zienswijzeprocedure doorloopt, dat de inbreng uit deze commissie ook gewoon als zienswijze behandeld wordt en dus ook van een duiding wordt voorzien in het definitieve stuk? Dat zou ons allemaal helpen, denk ik. Dan, voorzitter, goed nieuws. Meer ruimte voor flexwonen. Partij van de Arbeid heeft daar veel voor gepleit en ik ben blij dat daar ook nu echt invulling aan gegeven wordt. Naast natuurlijk de noodzaak om ook gewoon op de versnelling van de reguliere woningbouw te zitten. Nu komt er een technische vraag, voorzitter, en dat komt omdat ik die technisch gesteld had, maar die niet beantwoord is. Dus ik ga hem toch nu stellen. Want we lezen in de toelichting op artikel 9.16a dat die vrijstelling of de ontheffing, de ontheffingsmogelijkheid zich beperkt tot het gebied uitbreiding woningbouw onder voorwaarden. Nou weet ik eerlijk gezegd niet wat dat gebied precies omvat. Dus dat is mijn vraag, wat omvat dat gebied? Richting de voorbereiding voor de Statenbespreking, kan het college dat ook op een kaartje even laten zien? Welke gebieden vallen nou onder die definitie uitbreiding woningbouw onder voorwaarden? Dan krijgen we ook een beetje gevoel van, waar is dat flexwonen dan wel mogelijk en waar is dat flexwonen dan niet mogelijk? Dan nog een laatste iets kleiner puntje. Ik vond ... Was nog wel getroffen door een inspraakreactie die ging over de geluidsbelasting op de

gevel van bebouwing als provinciale wegen, pagina 25. Waar eigenlijk gepleit wordt, we kunnen tegenwoordig met techniek zoveel doen aan de geluidsbelasting van de binnenruimte, dat het strak handhaven van die 61 DB op de buitengevel misschien niet meer zo nodig is. Ik ken ook voorbeelden waarin je inderdaad ook met een hogere geluidsbelasting op de gevel toch een heel fijn binnenklimaat kunt creëren. Mijn vraag is, waarom heeft het college ervoor gekozen om die technische mogelijkheden niet toe te laten in deze verordening? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Kan ik voor GroenLinks ... Wie kan ik het woord geven? Mevrouw De Jong.

Mevrouw De Jong: Ook ik wil wel even zeggen dat dit onze eerste vergadering is na de invoering van de Omgevingswet. Lijkt me toch een belangrijk moment. Wat hier niet is gezegd, en misschien hoort dat niet in de commissievergadering, maar goed, ik doe het toch, we kijken ... We hebben niet alleen Statenleden en bestuurders, maar we hebben ook nog ambtenaren. Ik wil hier wel even zeggen dat het me een hele klus leek en dat ik wel vond dat de stukken er in grote lijnen heel goed uitzagen. Dus chapeau. Of ik mijn buurman gaat teleurstellen, weet ik niet. Maar ik wil toch ingaan op een van de onderwerpen die voor GroenLinks van verba... Van groot belang is. Het zou u niet verbazen, dat gaat over de bescherming van natuur en in het bijzonder van het NNN. Want in de vorige periode heeft GroenLinks in discussies en met moties en amendementen aandacht gevraagd voor de bescherming van de natuur. Ik verwijs naar motie 30, die wordt ook af en toe genoemd, over de meerwaarde. En het amendement 12 over de compensatie. De Omgevingsverordening is een instrument waarmee de natuur kan worden beschermd. Dat is de afgelopen jaren alleen maar dringender geworden, want het is ons inmiddels in de afgelopen periode niet of maar heel beperkt gelukt om nieuwe natuur te realiseren. Dus wat dat betreft is er ook wel wat veranderd. Daar werd ik ook wel weer heel erg door getriggerd door de spreker. Natuurlijk staat realisatie van nieuwe natuur voor ons bovenaan, maar het beschermen is ook een hoge prioriteit. Het college zegt dat zij het nee-tenzij of het toestaan van ontwikkeling in de NNN heeft aangescherpt. Wij vinden die aanscherping belangrijk en wij vragen of het eigenlijk mogelijk is om een aantal woorden en begrippen in de toelichting ook in de tekst van de verordening te zetten. Dit raakt aan wat meer mensen hebben gezegd van, wat zet je nou in de toelichting en wat zit je nou in de tekst van de verordening? Af en toe kom ik erop terug. Om verder te gaan over die uitzondering. Als eerste wordt genoemd, zaken van groot openbaar belang waarbij geen alternatieven zijn. Ik zou daar graag bijvoorbeeld uit de toelichting toegevoegd willen hebben dat dat op grond van een uitgebreid rapport moet. Bij de derde uitzondering gaat het om kleine wijzigingen die noodzakelijk zijn door instandhouding van activiteiten. Dat lijkt redelijk. De Staten hebben mijns inziens eerder in amendement 12, wat ik net noemde, vastgesteld dat de compensatie in dit geval vooraf of tijdens de ontwikkeling moet plaatsvinden. Dat amendement is aangenomen. Wij konden het niet terugvinden. Klopt dat? Onze vragen aan het college gaan vooral over de uitzondering twee, een plan waarop de meerwaardebenadering wordt toegepast. Kan het college nog iets uitleggen waarom deze mogelijkheid nodig is? Ik vraag het echt. Wij hebben niet zo veel plannen gezien, ik heb het nu even niet over Hart voor de Heuvelrug, waar verbetering van natuur door meerwaarde het grondmotief is. Wij hebben ook nog steeds weinig zicht op het resultaat van het instrument meerwaarde om, ondanks dat we een keer met elkaar gesproken hebben over evalueren, maar het blijft bij mij hangen dat we daar toch nog steeds weinig duidelijkheid over hebben. Zou het ook mogelijk zijn om aan mogelijkheid twee de voorwaarde te stellen van een alternatievenonderzoek? Als over meerwaarde gaat, dan gaat het over oppervlakte, kwaliteit en verbinding. Is het mogelijk om die termen ook terug te laten komen in de verordening zelf? De ervaring van de afgelopen jaren heeft gebaard dat wij menen dat, mocht er sprake zijn van uitzonderingen, er meer oog moet zijn voor de gevolgen daarvan op een groter gebied. Dat is ook ... Dan het plangebied zelf. Dat is ook al bepleit door een paar van de sprekers. Ik zeg het nog eens van, juist dat was de ervaring van de afgelopen jaren. Kleine projectjes die op zich allemaal aan de

regels konden voldoen, maar in zijn geheel toch een grote impact hadden op een gebied. Er is een herzien WKW-rapport toegevoegd als bijlage. Dank daarvoor. Het is een mooi document. Maar het WKW gaat over wat er beschermd moet worden en niet hoe. Het hoe komt in die handreiking, dat is door mensen al genoemd. Dat is naar onze mening een belangrijk document wat we niet missen. Wanneer komt nou die handrekening ... Handreiking? Kunnen de Staten zich over die handreiking uitspreken en die vaststellen? En is het mogelijk de handreiking als bijlage bij de verordening toe te voegen? Kan dat ... Zou dat toch nog kunnen bij deze wijziging? Dat wat betreft het natuurdossier. Een paar keer is al het ontwerp STOMP genoemd. Er is een antwoord gekomen in de Nota van Beantwoording die ik toch niet helemaal begreep. Dus ik zou ... Hoor graag nog een keer van de gedeputeerde van of STOMP als uitgangspunt in de bereikbaarheidstoets kan worden verwerkt. Tot slot over de landbouwbestrijdingsmiddelen. In Friesland is daarover een initiatiefvoorstel ingediend. Wij willen zeker onderzoeken met anderen of wij hiermee in het kader van deze verordening of in ieder geval in deze provincie iets zouden kunnen doen. Hoe denkt GS daarover?

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw De Jong. Wilt u uw ... Dank u wel. Toch ook wel weer wat technische vragen. Volgende keer even op letten. Wie kan ik voor de ChristenUnie het woord geven? De heer Schaddelee.

De heer Schaddelee: Dank u wel, voorzitter. Je zou na deze commissieronde je bijna gaan afvragen, waarom hebben we als provincie eigenlijk een omgevingsvergunning? Het zorgt alleen maar voor excessen en bureaucratie en jurisdisering. Wat een ellende, als ik sommige sprekers moet geloven. Maar volgens mij hebben we een Omgevingsverordening omdat we hartstikke trots zijn op onze provincie en we willen onze provincie Utrecht mooi houden of nog mooier maken. Dat is ook de bril waardoor wij als ChristenUnie naar deze wijzigingen hebben gekeken. Ik zou ook u allemaal willen oproepen om met wat meer Sturm und Drang over die Omgevingsverordening te praten. Het is een heel belangrijk instrument wat wij hebben om het hier mooi te houden. Wat ons betreft is dat op heel veel punten gelukt. Dus dank aan het college en de ambtelijke organisatie. Maar wij hebben toch ook nog wel een paar politieke zorgen die we hier willen benoemen. Allereerst over de borging van de meerwaardebenadering. De insprekers hebben de verschillende zorgen benoemd die wij ook graag delen of die wij delen. Wij hebben bijvoorbeeld niet voor niets NNN-gebieden. Daar liggen hele dringende ecologische, maar inmiddels ook juridische gronden onder die noodzakelijk maken dat wij werken aan systeemherstel van onze natuur. Dus dat is geen klein bier wat we zomaar aan de kant willen schuiven. Ik wil me op dat punt echt aansluiten bij wat door mevrouw De Jong is gezegd zojuist. Wij pleiten voor een steviger juridische borging, maar tegelijkertijd ook een zo transparant mogelijke weging. Je wil het de aanvragers van een vergunning helder hebben wat wij van hen vragen en ook hoe wij dat wegen. Hoe scherper, hoe duidelijker. De vraag is daarom aan het college, waarom gaan we daar niet wat meer in mee, in dat goed scherp stellen wat wij op dat punt verwachten van aanvragers? Naar aanleiding van de oproep van de NMU, de inspraak, heb ik ook nog wel, en excuus, voorzitter, een klein beetje een technische vraag. Want het ging over, hoe kunnen we nou het beleid juridisch steviger vaststellen? Dan vraag ik aan het college, is het niet gewoon zo dat op het moment dat wij programma's vaststellen onder de Omgevingsverordening, dat we daarmee iets vaststellen wat eenzelfde juridische lading heeft? Dus dat we daarmee ook de zorg van de NMU een beetje ondervangen. Ik zit daar even een beetje naar te zoeken. Maar volgens mij zit het antwoord ergens in die richting. Dan zijn er ook wel suggesties gedaan door de Partij voor de Dieren van amendementen. Daar zouden we wel willen meedenken, maar we zijn ook wel benieuwd hoe het college daarover denkt. Er is een mobiliteitstoets, die wordt vervangen door een bredere bereikbaarheidstoets. Dan wilden wij nog wel aandacht vragen voor het utilitaire lopen, dat is gewoon het wandelen naar je werk of naar school. Dat is nu nog niet opgenomen, omdat het uitgewerkt wordt in het nieuwe Bereikbaarheidsprogramma. Nu hebben wij hele goede redenen om aan te nemen dat dat daar wel een plek in gaat krijgen. We hebben namelijk al een ontwerp van dat Bereikbaarheidsprogramma hier gezien

en daar heeft ook wat in het coalitieakkoord over gestaan volgens mij. Dus ChristenUnie pleit ervoor om dat nu wel al helder op te nemen bij deze eerste herziening, ook omdat het aansluit bij de eerdere inzet van onze provincie op het thema nabijheid. Dat werd denk ik ook door de spreker goed verwoord. Op het moment dat je op utilitair lopen inzet, dan zet je ook feitelijk in op nabijheid van allerlei voorzieningen. Dus ik ben benieuwd hoe het college daarnaar kijkt. We zijn ook benieuwd of er fracties bereid zijn om met ons een amendement op dat punt in te dienen. Dan is het punt van de energietoets met name denk ik door de SGP op een goede manier aangezwengeld. Dat zou misschien kunnen leiden tot onnodige bureaucratie. Die zorg zoals u dat schetst, dat zie ik wel. Daar zijn we ook wel gevoelig voor. Maar de vraag is wel hoe je als provincie daar betrokken blijft bij iets wat door het Planbureau voor de Leefomgeving de grootste verbouwing van Nederland is genoemd. De netcongestie is echt een enorm probleem, enorm vraagstuk. Ik zou dan toch ook weer niet willen zeggen van, daar hoeven we als provincie ons niet te veel mee bezig te houden. Met een beetje gerommel in de marge en misschien dat een ontwikkelaar dat zelf kan oplossen. Dus wij zouden daar wel wat meer vinger achter de deur willen houden. Dus ik ben benieuwd hoe en het college ernaar kijkt, maar ook wel hoe de SGP dat weegt.

De voorzitter: Mijnheer Schaddelee, interruptie van mijnheer Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, deelt de heer Schaddelee de mening dat dat juist aan de voorkant moet gebeuren? Dus op het moment dat we aan het programmeren zijn, dat we kijken naar, waar kan gebouwd worden? En dat je daar de energiebehoefte inbrengt. Dat je daar kijkt van, waar kan het? En dat je dan in de verordeningfase, de juridische toetsende fase, dat overlaat aan de gemeenten en aan de netbeheerders om te kijken of er daadwerkelijk prik is voor de plannen die wij bedacht hebben.

De voorzitter: Mijnheer Schaddelee.

De heer Schaddelee: Ik ben er op zich voor, zoals de heer Van den Dikkenberg dat schetst, voorzitter. Maar dat is denk ik wel een beetje een soort systeemwerkelijkheid. Want we weten dat er in de praktijk soms heel lang kan zitten tussen planontwikkeling en de uiteindelijke uitvoering. Aan de ene kant, de gespreksrondes die bestuurders met elkaar hebben over, hoe kunnen we nou netcongestie aanpakken en hoe kan het per gemeente, per gebied uitwerken? En de uiteindelijke realisatie van woongebieden en de aanvraag van vergunningen. Dus ik zit me even af te vragen of dat ... Of we het wel genoeg borgen op het moment dat we het er helemaal uithalen, of wij dan als provincie nog wel gesprekspartner zijn. Het Rijk ziet ons wel als zodanig, die zetten ons ... Wat dat betreft schuiven die, zoals veel hele grote problemen, die schuiven dat probleem lekker bij ons over de schutting. Dan voel ik ook wel de behoefte om dat richting gemeenten daar een beetje grip op te houden. Dus, ja, ik hoor wat u zegt. Ik ben er gevoelig voor. Maar ik ben ook wel benieuwd naar de reactie van het college op dat punt. Dan tot slot de vraag van de Partij voor de Dieren ...

De voorzitter: Mijnheer Schaddelee, een interruptie van de heer Gilissen van VVD.

De heer Gilissen: Voorzitter, ik denk dat niemand in deze zaal het probleem van netcongestie hier onderschat. Tegelijkertijd is het niet alleen ... Geven gemeenten ook in de zienswijze aan dat ze zorgen hebben over het effect dat het heeft op de zoveel gewenste woningen. Dus kan de fractie van ChristenUnie, kan de heer Schaddelee ook aangeven of hij dat risico wel onderkent. Ik snap heel goed wat hij zegt. Tegelijkertijd, ziet ChristenUnie nu ook het mogelijke risico van te strenge regels op het gebied van energie?

De voorzitter: De heer Schaddelee.

De heer Schaddelee: Ik onderken dat argument van gemeenten heel erg, dus daar ben ik het helemaal eens met de heer Gilissen. Maar dat is een beetje een kip-ei-discussie. Nou wil ik me niet opwerpen als kippendeskundigen van de Staten. Maar je zal toch met elkaar ... Je kan niet die woonwijk realiseren op het moment dat je niet over dat punt van netcongestie hebt nagedacht. Dus als gemeenten zeggen, maar dat is een onnodige belemmering, dan denk ik van, het is geen belemmering als je er van tevoren al over nagedacht hebt. Een beetje zoals de SGP net schetste. Dus als iedereen tijdig zijn werk doet, is het geen belemmering. Dan hoeft je alleen maar op dat formulier aan het eind in te vullen, vinkje, geregeld. Maar ik weet niet of dat een systeemwerkelijkheid is die ook in de praktijk zou werken. Daar heb ik gewoon twijfels over. Dan tot slot, voorzitter, de vraag van de Partij voor de Dieren over, dit onderwerp is eigenlijk te groot om ... Zouden we niet een serie sessies moeten doen? Ik sluit wel een beetje aan bij wat door de heer Adriani daarover is gezegd. Het is een beetje laat denk ik om die vraag nu nog te stellen. We hebben voor de zomer ook wel die serie gehad. Nu rest ons denk ik alleen nog maar de vraag aan GS of PS procedureel nu nog meer tijd zou kunnen nemen. Want als we dat willen, kunnen we gewoon zeggen, het voorstel is niet rijp voor behandeling en we gaan het niet bespreken in de komende Statenvergadering, want we willen een aantal sessies doen. Ik weet niet of er dan iets misgaat. Ik kan het me bijna niet voorstellen. Maar dat zou ik dan wel willen weten. Vanuit de ChristenUnie wil ik ieder geval wel aangeven dat wij daar op dit moment geen behoefte aan hebben, dus dat ik het idee heb dat we nu wel voldoende zorgvuldig gekomen zijn tot waar we nu zijn, alhoewel ik wel ook de wens wil onderstrepen van de SGP om wel nog even de integrale tekst te zien hoe die eruitziet als we hem straks vaststellen met elkaar. Want het wordt nu wel heel erg een salamiverhaal. Dat was hem, voorzitter. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Schaddelee, namens de ChristenUnie. Mijnheer Schipper, SP, heeft u ook een bijdrage?

De heer Schipper: Ja, voorzitter. Die heb ik. Het kan kort, want er is al veel gezegd. Ik sluit me aan bij de vragen van diverse fracties maar ook van de sprekers over duidelijkheid over het proces. Waar hebben we het nu wel en niet over bij dit Statenvoorstel? Ik moet zeggen, ik zat in dezelfde film als de heer Adriani, nu alleen min of meer de technische wijzigingen. Dus graag even klaarheid daarover. Dan stelde ik aan mevrouw Buiten straks de vraag over initiatieven die effect op de natuur onvoldoende onderzoeken. Dat ging dan over licht, geluid, betreding, barrièrevorming. Zij zei van, in bijna alle onderzoeken is daar tekortkoming aan. Die eisen zouden in de verordening zelf moeten worden opgenomen, zoals ook in Gelderland het geval is. Mijn vraag is dan, waarom doen we dat hier niet? Is GS bereid dat alsnog te doen, zo nodig bij een volgende wijziging? Dan flexwonen. Ik ben niet zo bang voor wildgroei, voorzitter. Zolang het plaatsvindt op plekken waar permanente woningbouw niet kan, dan vind ik het echt geen probleem. Maar het geeft in ieder geval een beetje lucht. Ik denk aan een paar projecten heel dicht bij mij in de buurt. Utrecht Zuid, Pagelaan, Befu-terrein. Daar zijn zo meteen wel 1000 mensen voor vijftien jaar onder dak. Daar kan ik me bij de heer Schaddelee aansluiten dus. Verder hoorde ik goede vragen van VVD en SGP over de uitvoerbaarheid van de energietoets, willen wij graag meedenken over de amendementen van de Partij voor de Dieren en de SGP. Dan helemaal tot slot, utilitair lopen. Ik denk, wat is dat nou? Maar het blijkt gewoon lopen naar je werk te zijn. Zet dat er dan neer. Dat was net zoiets als een tactiel gebouw in het stationsgebied. Als iemand weet wat dat is, hou ik me aanbevolen. Dat soort jargon brengt de provincie echt niet dicht bij onze inwoners. Ik zou zeggen, laat dat nou. Of zet er in ieder geval bij wat je bedoelt. Ik moest het opzoeken en ik denk het gros van de mensen die hiermee in contact komt ook. Tot zover. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Schippers voor deze vrolijke bijdrage. Mijnheer Daniels van de PVV, bent u nog digitaal aanwezig en heeft u een bijdrage?

De heer Daniels: Nee, ik heb geen bijdrage.

De voorzitter: Dank u wel. Dan sluit ik hiermee de eerste termijn van de behandeling van de Omgevingsverordening af. Ik gun de gedeputeerde even vijftien minuutjes voor wat nader overleg met zijn ambtelijk apparaat en ik gun ons allemaal even een kleine koffie en toiletbreak. Dus ik zie u terug om 21:40 uur. Beste leden van de commissie, mag ik jullie vragen om allemaal weer in de kring plaats te nemen en de deur van de commissiekamer te sluiten? Dank u wel allemaal. Ik hervat de vergadering. Het is nu 21:40 uur. De commissievergadering zou volgens de planning afgelopen zijn om 22:30 uur. We hebben allemaal nog een tweede termijn. De beantwoording van de gedeputeerde volgt hierna en wellicht ook van de andere gedeputeerden die digitaal aanwezig zijn. Ik gok zo dat dat nog wel enige tijd in beslag zal nemen. Dat maakt dat de overige agendapunten 10 en 11 daarmee mogelijk niet vanavond behandeld kunnen worden. Of we moeten met zijn allen heel snel dat voor elkaar krijgen en zeggen, als de vergadering met een halfuur wordt verlengd, dan redden we het nog wel. Waarbij ik wel wil mededelen dat de volgende vergadering, en welke datum was dat?

De heer Poort: 28 februari?

De voorzitter: 28 februari. Dat die alleen maar eigenlijk leeg is nog en dat deze twee items wel naar die datum verschoven kunnen worden. Want we hebben geen haast, maar ik kan me voorstellen dat u dat misschien niet wil. We gaan nu gewoon verder tot 22:30 uur. Dan schors ik even, dan kunnen we even overleggen wat we doen. Maar dan weet u alvast dat dat wel een beetje het voornemen is. Heeft iemand daar op dit moment al hele sterke gedachten, gevoelens of meningen over? Mijnheer Travaille.

De heer Travaille: Het klinkt wel verstandig. Dan kunnen we ook even kijken wat dan de spreektijd is nog per fractie. Vooral ook omdat er geen besluit aan vasthangt nu.

De voorzitter: Correct. Iemand anders nog? De SP, mijnheer Schipper.

De heer Schipper: Zoals ik in de chat net dit optekende, mijn voorkeur heeft in ieder geval om door te schuiven. Er loopt volgens mij geen bloed uit als we dat doen. Anders wordt deze vergadering wel erg lang.

De voorzitter: Dank u wel. Dat was ook mijn idee. We gaan in ieder geval nu door. Ik geef de heer Van Essen het woord voor de beantwoording.

Gedeputeerde Van Essen: Dank, voorzitter. Misschien even voor wat u kunt verwachten qua beantwoording, ik zal de beantwoording op uiteraard mijn eigen portefeuilles voor mijn rekening nemen, ook op het onderwerp water en bodem en de meerwaardebenadering. De vraag op mobiliteit zal collega Van Schie voor zijn rekening nemen. En rond natuur en landbouw, daar zal uiteraard collega Sterk voor op het tapijt komen. Zij zijn digitaal erbij. Misschien eerst even een paar vragen van wat generieke aard die u heeft gesteld. Het begint even met de vraag ook naar aanleiding van de inspraak van, wat ligt er nu voor een besluit voor? Is dat nu de hele verordening, of stelt u wijzigingen vast? U stelt wijzigingen vast en ook alleen die wijzigingen. Dat stond ook al bij het ontwerp. Daar is er toen ook al expliciet bij gecommuniceerd. Het stond ook bij ... Wat daarover naar buiten is gestuurd. Het is heel spijtig dat daar toch ook in gesprekken blijkbaar andere beelden zijn ontstaan. Dus ik denk dat we daar ook even lering uit moeten trekken. Maar wat voorligt, zijn echt de wijzigingen die ter visie hebben gelegen. Daar zijn dus ook de reacties op gegeven in de Nota van Beantwoording. Andere zaken daar nu onderweg nog aan vastplakken en zeggen, dat willen we ook nog wijzigen, dat kan ook niet zomaar omdat dat gewoon niet ter visie heeft gelegen. Dus dan hebben we

inwoners daar ook niet op kunnen reageren. Wat denk ik wel goed is, is om voor de volgende ronde, en dat is de wijzig...

De voorzitter: Mijnheer Van Essen, u heeft een interruptie van de heer Van den Dikkenberg van de SGP.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, dank. De wijzigingen die in de Nota van Beantwoording zijn doorgevoerd, hebben ook niet opnieuw ter visie bij inwoners gelegen volgens mij. Bij amendementen in de verordening, die leggen we ook nooit staande de vergadering ter visie bij inwoners op het moment dat we een verordening definitief vaststellen en die amenderen. Dus ik hoor uw argument, maar ik denk ook van, bij de bespreking van een gewone Omgevingsverordening, dan leggen we de wijzigingen die we staande de vergadering doorvoeren ook niet meer ter visie aan de inwoners.

De voorzitter: De heer Van Essen.

Gedeputeerde Van Essen: Het verschil is dat u nu niet een verordening in zijn geheel vaststelt. U stelt slechts de wijzigingen vast en dat is ook waar de besluitvorming over gaat. Dat is dan ook al bij de vaststelling van verordening zo gecommuniceerd. Dat is ook naar de buitenwereld bij deze ontwerpwijziging is zo gecommuniceerd. Dus dat is ook waar inwoners op gereageerd hebben. Dus uiteraard kunt u alle wijzigingen, sterker nog, ik heb daar ook al voorstellen van langs zien komen en ook naar aanleiding van de Nota van Beantwoording zijn natuurlijk al wijzigingen doorgevoerd, maar het is ook niet zo dat er nu naar aanleiding van de Nota van Beantwoording in een keer een totaal nieuwe wijziging op de verordening is toegevoegd. Dat is echt op basis van het ontwerp. Dat is de basis voor de wijzigingen waar het over gaat. Dat is volgens mij waar u vandaag ook het debat over heeft gevoerd.

De voorzitter: Een interruptie van mevrouw Batteau.

Mevrouw Batteau: De vraag blijft dan toch ook staan, als we tegen belanghebbende organisaties hebben gezegd, u mag op een bepaald punt uw input gaan leveren en dan zullen we dat meenemen in de herziening van de verordening, wanneer gaat dat dan wel plaatsvinden? Dat is dan gewoon een belangrijke vraag, denk ik.

De voorzitter: Mijnheer Van Essen.

Gedeputeerde Van Essen: Voorzitter, daar wilde ik net naartoe. Want wat ik wil zeggen, is dat, we zijn natuurlijk bezig ook met een startnotitie voor wijziging van de Omgevingsvisie. Ik denk dat het heel goed is om daarin ook aan te geven op welke onderwerpen u graag ziet als Staten dat wij wijzigingen gaan voorbereiden op de Omgevingsverordening. Dan kan bijvoorbeeld ook wat ik de heer Adriani heb horen zeggen van, misschien moeten we naar wat fundamentele wijzigingen toe, kunt u daar ons ook opdracht voor geven om aan te geven wat voor type wijzigingen wij gaan voorbereiden. Dan kan daar ook inderdaad vanuit andere organisatie op aangevuld worden van, als u de wijziging toch ... De verordening gaat wijzigen, dan neem deze wijziging ook mee. Dan gaan we daarmee aan de slag? Dus ik denk dat een goede volgorde der dingen is. Voor deze eerste wijziging op de verordening is dit ook wel wat het is. Dus nogmaals, het is ook echt wel in alle stukken, en u kunt het ook zien in de communicatie die erover is geweest, het is ook de eerste alinea in de ontwerpverordening. Het is ook ... Het staat ook heel expliciet nu genoemd in het Statenvoorstel dat het echt gaat over de wijzigingen die ter visie hebben gelegen. Dat was het eerste punt dat ik wilde maken. Het tweede gaat even over een zeer begrijpelijk en terechte vraag, dat u zegt, het is wel een beetje een zoekplaatje. Want we hebben een verordening, we hadden een ontwerpwijziging en nu zijn daarbij wijzigingen op die wijzigingen

gekomen. En hoe ... Waar pakt dat uit? Dat dat nu op deze manier gaat, dat heeft ermee te maken dat dat nog niet volledig in het digitaal stelsel opgenomen kan worden. Dat hopen we dat dat een volgende keer wel het geval is. Dat maakt dat het ook gewoon veel handwerk is. Wat ik u kan toezeggen, en ik hoop dat dat behulpzaam is, dat wij de wijzigingen die ter visie hebben gelegen en de aanpassingen daarop als gevolg van de Nota van Beantwoording samenvoegen in één document waarin u kunt zien, dit was de wijziging en dit is daarop gewij... De wijziging naar aanleiding van Nota van Beantwoording. Dan heeft u dat bij elkaar. Ik denk dat dat helpt en dat kunnen we u ook nog tijdig doen toekomen. En dan ook in de hoop dat de volgende keer dat netjes in DSO kan en dan wordt het, zoals wat meer dingen in het leven, waarschijnlijk een stuk makkelijker. Maar het moet eerst even goed werken. Dat is nu helaas nog niet zo. Dan een aantal wat gen... Andere wat generiekere vragen. Met name de Partij van de Arbeid had er een paar en ook CDA. Dat ging eigenlijk over meer, wanneer gaan we nu dingen in de veroordeling opnemen en moeten we ook niet zoeken naar voldoende ... Volgens mij, ik geloof dat de BBB ook die vraag had van, wanneer maak je nu dingen juridisch? Het is zo, op het moment dat wij beleid hebben, dan zijn wij daar zelf aan gebonden. Op het moment dat wij iets willen waar een ander aan gebonden is, een gemeente of een inwoner, dan moet dat in een verordening staan. Dat is het enige wat ... Die werking heeft op anderen. Dus als wij zaken hebben die niet met een subsidie of met een activiteit voor ons ... Waarin we onze doelen bereiken, waar we echt een regel voor nodig hebben, dan is de verordening daar gewoon het geëigende instrument voor. Dat is ook de afweging die we dus steeds maken, wanneer vraagt dit om een regelgeving? Een regelgeving betekent dat het in de verordening landt. Daar willen we inderdaad ook steeds zoeken naar afwegingsruimte, want dat is denk ik wel ... En dat zit ook al veel in de slag die ook al gemaakt is na deze Omgevingsverordening. Dat er bijvoorbeeld veel instructieregels zijn, waar ook nadrukkelijk afwegingsruimte inzit.

De voorzitter: Mijnheer Van Essen, twee interrupties. Een van de heer Adriani, die als eerste.

De heer Adriani: Dank, voorzitter. Een van de vragen van de eerste insprekerster volgens mij, de NMU, was, waarom neem je niet de beleidsdocumenten in de verordening op zodat ze juridisch bindend zijn? Kunt u daar nog wat over zeggen, waarom dat wel of niet een goed idee is?

De voorzitter: En gelijk even ... En gelijk daarachteraan de interruptie van mijnheer Draisma, CDA.

De heer Draisma: Natuurlijk zijn veror... Leg je in verordeningen burgers dingen op. Maar dat is wel heel plat. Het is ook van, je kan ook burgers ter wille willen zijn en dan misschien voorwaarden stellen in een verordening. Dan doe je het net iets andersom dan even zo burgers dingen ... Mensen dingen opleggen. Dus het is ook hoe je het formuleert in de verordeningen en met wat voor uitgangspunt. Juist de Omgevingswet heeft denk ik de bedoeling om initiatieven tot stand te brengen. Dan moet je denk ik ook zo'n verordening op die manier opstellen, dat dat misschien wel de excessen voorkomt, maar initiatieven dan niet blokkeert. Dus dat was even de nuancering van mij.

De voorzitter: Mijnheer Van Essen.

Gedeputeerde Van Essen: Een korte toelichting daar... Aanvulling daarop. Dat klopt. Zo zit ook de verordening voor groot deel in elkaar. Dat zit bijvoorbeeld in instructieregels. Want een instructieregel is niet een regel waar inwoners aan hoeven te voldoen. Dat zijn regels die wij aan gemeentes meegeven waar zij bij het vaststellen van voor bijvoorbeeld omgevingsplannen aan te voldoen hebben. Daar zit vaak heel veel afwegingsruimte in. Dus dat is al een manier waarop eigenlijk een slag gemaakt is om veel meer te denken vanuit ook het werken onder de Omgevingswet. Het is denk ik heel goed ook bij, wat de heer Adriani voorstelde, wellicht bij een volgende actualisatie van de Omgevingsverordening, dat we daar misschien

wel eens een keer goed met elkaar gaan kijken en u ook ons daar misschien ook als college opdrachten voor meegeeft op wat voor onderwerp u dat graag zou terugzien. Dan was er nog één vraag van de Partij van de Arbeid die ik nog wil noemen, dat is waar ... Dat is eigenlijk bij de Nota van Beantwoording, we de opmerking van uw Statencommissie gemist hebben. Volkomen terecht. Daar heeft u helemaal gelijk in. Dat had er gewoon eigenlijk aan toegevoegd moeten zijn. Dus daar zullen we volgende keer ook beter op letten. Dus dank ook voor die opmerkzaamheid. Dan even de verschillende inhoudelijke onderwerpen. Dan begin ik met ... Laat ik maar meteen met de meerwaardebenadering beginnen. Dat is natuurlijk een onderwerp wat uw Staten veel heeft beziggehouden, ook eerder bij de eerste vaststelling van de Omgevingsverordening en ook bij de toepassing van het instrument. Die is behoorlijk, er zijn veel wijzigingen op doorgevoerd, ook in samenspraak met organisaties, waaronder de organisaties zoals die vandaag hebben ingesproken. Ik denk, het is wel goed om een paar belangrijke wijzigingen eruit te lichten. Dat is natuurlijk de Wezenlijke Kenmerken en Waarden van het M&M, waardoor we dat in beeld hebben en we dus veel meer een toetsstenen hebben op basis waarvan ook we kunnen toetsen of het een project in het NNN niet alleen in kwantiteit doet verbeteren, maar ook in kwaliteit en in samenhang. Samenhang, het woord zegt het al, gaat dus niet alleen over het plangebied. Dat gaat per definitie ook over de samenhang met de omgeving. Dat daar natuurlijk ook een handreiking voor komt. Leuker kan ik het maken, zeg ik dan tegen mevrouw De Jong. Die wordt wel door het college vastgesteld. Dat is ook gewoon hoe dat ... De aard van het document wat op dit moment die status heeft. En dat we natuurlijk ook in de regel voor de meerwaardebenadering gezegd hebben, daar is ook toegevoegd dat er geen reële alternatieven zijn die het NNN minder aantasten. Dus er zijn wel echt een paar vrij fundamentele wijzigingen, ook in de formuleringen, om tegemoet te komen aan de motie die u daar in de vorige periode over heeft aangenomen. Dan zijn er nog een paar andere vragen ook van, waarom bijvoorbeeld niet de handreiking ook zelf in de verordening opnemen? De aard van een handreiking is natuurlijk juist dat je daar ... Of een hulpmiddel is om op een goede manier invulling te geven aan een verordening. Dus dat opnemen van de handreiking in de verordening zelf, dat kan niet. Er wordt wel in de toelichting naar verwezen. Dus dat is ook waardoor het hulpmiddel natuurlijk wel een status heeft. Waarom is het niet hetzelfde gaan als Zeeland? Wat alleen maar zegt, ontwikkelingen van groot maatschappelijk belang. Dat heeft ook ... Dat heeft te maken met ... We hebben natuurlijk een heel groot areaal NNN, waar ook ... Wat een totaal ander type gebied is dan in Zeeland. Wij hebben natuurlijk de hele Utrechtse Heuvelrug met allemaal landgoederen met heel veel wegen, met allerlei andere ontwikkelingen, die allemaal in het NNN liggen. Dat is echt anders dan in Zeeland. Dat maakt ook dat de regelgeving voor bescherming van het NNN daarop gericht moet zijn, omdat we bijvoorbeeld ook landgoederen hebben die soms ook een verdienmodel nodig hebben om een landgoed in stand te houden, wat ook heel belangrijk is en wat dan in samenhang moet gebeuren met bescherming van het NNN. Daar zijn onze regels ook mede op gericht. Dus dat ... Vandaar ook die verschillen. Even kijken, dan ... Dat zijn denk ik even de zaken die ik over het NNN, of de meerwaardebenadering als antwoorden heb. Dus mocht daar nog op dat onderwerp vragen onvoldoende beantwoord zijn, dan hoor ik dat graag.

De voorzitter: Mevrouw Batteau van de Partij voor de Dieren was eerst.

Mevrouw Batteau: Dank voor deze beantwoording. Even denken wat ik wilde zeggen. Die handreiking, daarvan wordt gezegd, dat kan niet in de verordening zelf worden opgenomen. Maar het wordt wel genoemd in de toelichting. Maar je zou kunnen zeggen, het kan ook ... Er kan ook naar verwezen worden in de verordening. Dat is nu ook niet het geval. Dus er zit ook nog een verschil in tussen toelichting en verordening zelf. Klopt het dat het niet in de verordening ver... Dat er niet in de verordening naar verwezen wordt? Dat zou dan mijn vraag zijn.

De voorzitter: Mijnheer Van Essen.

Gedeputeerde Van Essen: Er wordt in de verordening naar verwezen, maar in de toelichting bij de regels. Dus niet in de regel zelf, maar in de toelichting bij de regel. Maar dat is natuurlijk wel onderdeel van de verordening. Dus in die zin zit die verwijzing in de verordening. Als u nu vraagt, wat is de reden dat hij in de toelichting van de regel staat en niet in de regel zelf, die wordt voor mij iets te technisch. Dus daar zal ... Laten we ook daar schriftelijk even op terugkomen.

De voorzitter: Mevrouw De Jong, interruptie.

Mevrouw De Jong: Ik vermoedde al dat GS die handreiking vaststelt. Maar mijn vraag is, krijgen wij die wel langs in de commissie?

De voorzitter: Mijnheer Van Essen.

Gedeputeerde Van Essen: Die kunnen wij uiteraard ... Die kunnen wij ook in een Statenbrief doen toekomen. Dat zal vermoedelijk zijn nadat we hem hebben vastgesteld als college. Ik denk dat mevrouw De Jong dat ook bedoelt. Dan gaan wij door naar het onderwerp flexwonen. Daar zijn ook een aantal vragen over gesteld. Volt vroeg, die vijftien jaar, wat nou als een project veel eerder stopt en blijven die woningen dan niet staan? Ik denk dat dat een beetje hypothetische zorg is, als ik eerlijk ben. Want vijftien jaar is vaak al echt wel nodig om een project financieel rond te krijgen. Dat er een woning op een gegeven moment, een flexwoning, leeg komt te staan en dan niet weggehaald zou worden, ik denk, de woningnood is zo groot, die woningen worden wel benut. Dus dat is ook de reden waarom die opruimplicht erin zit na vijftien jaar, omdat er met name risico is dat natuurlijk een woning veel langer blijft staan en we dit wel echt als een tijdelijke woning zien. Op het moment dat het een definitieve woning is, dan moet het gewoon in het programma passen.

De voorzitter: Een interruptie van mevrouw Ghijsels-Kerkhoff van de BBB.

Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff: Naar aanleiding van die flexwoningen en de vijftien jaar. Onze zorgen zit, en ik ben benieuwd hoe GS daarover denkt, dat juist de vijftien jaar niet alleen tekort is in de zin of dat daarna leeg zou komen te staan, maar dat projecten, flexwoningprojecten, ook op deze manier heel lastig haalbaar blijken. Dat is ook de reden geweest waarom ik gezocht heb naar ook meer mogelijkheden, minder procedures, juridische procedures ten aanzien van gewone woningen. Want we onderschrijven de hulp. Maar waarom de vijftien jaar? Waarom daar niet meer ruimte in bieden?

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van Essen.

Gedeputeerde Van Essen: Omdat het ... Het gaat echt om tijdelijk woonlocaties. Op het moment dat het een permanente flexwoning is ... Dat zou natuurlijk in principe ook op permanente woonlocaties kunnen worden gezet. De vraag is of je dat moet willen hebben, want we willen in principe vooral permanente woningen. Dat is uiteindelijk waar je natuurlijk langduriger meegeholpen bent. Maar je wilt die flexwoningen juist ook om snelheid te kunnen maken. Dat is een van de redenen, of misschien wel de belangrijkste, om ook voor flexwoningen ... Het past ook ruimtelijk beleid vanuit het Rijk, het wordt ook gestimuleerd. Dat is waarom we ook in ons ruimtelijk beleid op deze manier er ruimte over willen maken. Het is denk ik wel goed om te vermelden dat voor kleinere permanente uitbreidingen tot flex... Voor gewone woningen, voor permanente woningen, we ook al die mogelijkheid hebben in de verordeningen voor het ... Ten boeven van vitaliteit van een kern. Dat kan ook al. Buiten het programma om kunnen gemeentes naar eenmalig tot 50 woningen een uitbreiding realiseren. Dus dat is al enigszins vergelijkbaar. Dan wordt er gevraagd, hoe zit het dan met duurzaamheidseisen? Op zich moeten flexwoningen ook aan de gewone regels voor woningen voldoen. Er is

natuurlijk wel ... Een verschil is rond Groen Groeit Mee. Die regel dat groen evenwichtig mee moet groeien, die hebben we daar niet op van toepassing verklaard, op die kleine projecten, omdat ... Dat heeft met name met de financiële haalbaarheid te maken en dat ... Ook het specifieke doel van die flexwoningen, dat is snel extra woningen realiseren, tijdelijk. Dat is de reden dat dat op die manier in dit voorstel staat. Dat was flexwoningen. Dan kom ik bij water en bodem sturend. Een zeer belangrijk principe. De vraag is eigenlijk, ik ben even kwijt van welke partij die was, van welke fractie, maar van, waarom staat dat nu nog niet in de verordening? Dat heeft eigenlijk ermee te maken dat, het was Partij voor de Dieren ... Dat is natuurlijk een principe wat ik denk op verschillende manieren, je kan zeggen, ook wel een beetje al in de verordening zit. Bijvoorbeeld voor bodemdalingsgebieden hebben we regels in de verordening die daar ook wat over zeggen. We hebben ook, als we kijken binnen het Programma Wonen en Werken, wat zijn geschikte locaties voor ons voor wonen en werken, dan is bodem en water al een heel belangrijk afwegingscriterium. Dus eigenlijk in die zin zit het erin. Als je vraagt, wat is dan een extra manier om dit onderwerp invulling te geven, dan is dat misschien wel iets ... Dan ben ik ook benieuwd naar uw ideeën daarover? Maar naar ons idee, hoe we het op dit moment concreet kunnen maken, zit het in de verordening. Maar als u suggesties heeft hoe dat nog meer zou kunnen, dan is dat denk ik goed het doordenken waard. Dus dat is de reden waarom het op dit moment nog niet in deze wijziging apart wordt meegenomen. Dan kom ik bij het onderwerp energietoets, wat ook begrijpelijkerwijs veel vragen oproept. Als ik de vragen zo beluister, is met name de zorg dat u zegt, het is een bureaucratisch iets wat in initiatiefnemers en gemeenten wordt gevraagd om in een vroegtijdig stadium te kijken of iets op het elektriciteitsnet past, maar dat is helemaal niet nodig, dat is alleen maar belemmerend. De realiteit is, is dat die check nu vaak niet gebeurt. De realiteit is dat daardoor heel veel projecten in een veel te laat stadium tot de ontdekking komen dat ze vastlopen omdat er geen elektriciteitsaansluiting is. Heel veel woningbouwprojecten in onze provincie hebben daar nu mee te maken. Het is cruciaal, en dat is ook iets wat de netbeheerders ons meegeven, maar wat ook ik moet wel zeggen steeds meer door gemeentes erkend wordt die daartegen aanlopen, ik merk dat daar, de ene gemeente heeft daar misschien wat meer mee te maken dan een ander, dat het cruciaal is dat in een vroegtijdiger stadium initiatiefnemers en gemeentes, maar met name ook initiatiefnemers, wel het gesprek aangaan met de netbeheerder, ik wil hier zoveel woningen gaan ontwikkelen. Past dat op het net? Wanneer past dat? Waar moet ik rekening mee houden? Dat dat gesprek vroegtijdiger plaatsvindt. Dat is het doel van die energietoets. Wij denken dat dat daarop een heel belangrijk instrument is wat de woningbouw in onze ogen niet vertraagt, maar juist versnelt, omdat je voorkomt dat in een later stadium je tegen allerlei barrières oploopt.

De voorzitter: Een interruptie van mevrouw Ghijsels-Kerkhoff, BBB.

Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff: Zijn hierover gesprekken geweest met de energieleveranciers zelf? Want ontwikkelprojecten kunnen heel lang duren, kunnen bij wijze van spreken in fase A ja hebben gezegd bij de toets en vervolgens twee, drie jaar stilliggen en dan alsnog. Of als ontwikkelaar of welke woningcorporatie, je bent afhankelijk van een derde partij, krijgen zij een bepaalde snelheid waarop ze moeten reageren. Want nogmaals, er ligt al heel veel op het matje om überhaupt tot realisatie te komen bij partijen. Dat moeten we niet zwaarder maken.

Gedeputeerde Van Essen: De netbeheerders zijn heel blij dat wij dit in onze verordening willen opnemen, juist omdat zij zien dat zij vaak veel te laat betrokken worden en het voor hen ... Zij veel beter kunnen anticiperen op projecten die eraan komen op het moment dat zij eerder die vraag krijgen vanuit gemeenten en initiatiefnemers. Dat is wat we hiermee beogen. Dus in die zin, wij hebben echt de veronderstelling dat de woningbouw hiermee versneld kan worden in plaats van dat het, zoals het geframed werd vanmiddag, vanavond, een bureaucratische hobbel zou zijn. Dat is geens... In onze ogen geenszins het geval.

De voorzitter: Dan nog een andere interruptie van mijnheer Draisma, CDA.

De heer Draisma: Voorzitter, waarom maak je dan geen aardige regel van dat je zegt, tijdig de netbeheerder informeren. En dan is het aan de netbeheerder om daarop in te spelen.

De voorzitter: Mijnheer Van Essen.

Gedeputeerde Van Essen: Dat is in feite wat we natuurlijk ook vragen, om tijdig dat aan te geven hoe aansluiting op het net geborgd kan worden. Dat is ... Een netbeheerder, de vanzelfsprekendheid dat op iedere locatie op ... Als je nu zegt, ik wil stroom, dat die er is. Die vanzelfsprekendheid die is er nu niet en ook de komende jaren niet meer.

De voorzitter: Mijnheer Draisma, u heeft nog een verdiepende vraag.

De heer Draisma: Het lijkt mij vriendelijke gewoon, de initiatiefnemer zegt van, informeer gewoon tijdig, meld tijdig. En de netbeheerder heeft leveringsplicht, die heeft zijn verantwoordelijkheden, die heeft ook veel meer verstand om die toetsen te doen. Waarom leg je dat dan ... Dat kan je gewoon bij de netbeheerder laten.

De voorzitter: Mijnheer Van Essen.

Gedeputeerde Van Essen: Maar dat is ook wel de bedoeling. Het gaat om het gesprek wat een initiatiefnemer of gemeente met netbeheerder voert. Dus het is ook niet zo dat wij zelf die toets gaan doen, past het op het net? Dat is ook, en dat zie je natuurlijk bij meer instructieregels uit verordening, dat je met iemand anders in gesprek moet om te checken of dingen kunnen. Dus dat geldt hier ook. Dus het is zeker inderdaad dat het een check is bij de netbeheerder. Zo wordt hij ook ingestoken.

De voorzitter: Nog een interruptie van mijnheer Van Dieren van UtrechtNu!.

De heer Van Dieren: Ik hoor van de gedeputeerde dat hij denkt dat het juist de woningbouw helpt. Ik ben toch benieuwd dan waarom de gemeentes in kwestie het niet met de gedeputeerde eens zijn. Ik vraag me dan af wat de gedeputeerde denkt van, als je dan toch een energietoets hebt, waar ik nog steeds geen voorstander van ben, om gewoon die drempel een stuk hoger te leggen, dat niet die allerkleinste woningbouwprojectjes van zelfs al tien huizen daaraan moeten voldoen, maar alleen echt grote clubs die ook echt in positie zijn om zo'n technisch vraagstuk snel en adequaat invulling te geven.

Gedeputeerde Van Essen: De reden is, en dat aantal van tien woningen is in die zin ook in overleg met mede ook netbeheerders gekozen, omdat dat een aantal is waarvan de inschatting is ... De realiteit nogmaals is dat ook dat soort projecten op dit moment soms wel geraakt worden door de netcongestie. Daar vinden wij allemaal wat van. Dat vinden we zeer onwenselijk en we zijn op heel verschillende manieren aan het proberen dat te voorkomen. Dat zijn netuitbreidingen, dat is beter programmeren, dat is meer flexibiliteit. Bij dat beter programmeren, beter, verder vooruitkijken, is dit eigenlijk een onderdeel van.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van den Dikkenberg met een interruptie.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, kunnen we er dan niet van maken dat lid 2 van artikel 5.12 geformuleerd wordt als dat er aangetoond moet worden dat het gesprek heeft plaatsgevonden, net als dat er aangenomen worden dat er participatie heeft plaats gevonden? Dan hebben we uw doel ook bereikt, zonder dat er een hele lijst aan voorschriften verwacht wordt. Dan kun je tegen een netbeheerder gewoon zeggen

van, we gaan twaalf woningen bouwen. Kan dat erop of niet? En de netbeheerder weet prima in te vullen wat daar de energievraag van is en of dat kan of niet. Dan kunnen we het toch heel praktisch maken?

De voorzitter: De heer Van Essen.

Gedeputeerde Van Essen: Ik denk dat het niet heel wezenlijk is dan ... Anders is dan het er nu staat, namelijk dat je wel checkt of het kan. Het is natuurlijk raar om als het echt ... We hebben het net over wat kleinere ontwikkelingen, maar je hebt natuurlijk soms ook een hele grote ruimtelijke ontwikkeling met een hele grote energievraag. Dan is het echt wel zaak om te zorgen dat dat op een plek gebeurt waar dat ook op het energienet inpasbaar is op de termijn waarop zo'n ontwikkeling voorzien is. Dat nogmaals is wat we hier echt mee beogen. Dat je ergens een laadstation neer wil gaan zetten voor elektrische auto's, dan is dat absoluut .. Dan moet je echt wel goed weten dat het qua netinpassing op een goede plek gebeurt. Dus ruimtelijke ontwikkeling en met name ontwikkelingen die een substantiële vraag of aanbod voor energie hebben en de ontwikkeling van het energienet, die zullen we meer in samenhang met elkaar moeten doen. Uiteindelijk zal het energienet ook wel volgend moeten zijn. Maar je kan niet meer alles overal zomaar denken van, hier komt wel een aansluiting. Soms kan daar heel erg lang voor nodig zijn of kunnen de ruimtelijke consequenties van zo'n aansluiting zo groot zijn, dat je zegt, deze ontwikkeling kan misschien toch beter op een andere plek. Dat is iets wat we hiermee ook eigenlijk bij initiatiefnemers zorgen dat dat gesprek op een eerder moment plaatsvindt.

De voorzitter: Nog een interruptie, mevrouw Ghijssels-Kerkhoff.

Mevrouw Ghijssels-Kerkhoff: Bestaat er niet een aanvullend risico dat het juist meer juridisch wordt op het moment dat de ener... Dat die toets komt, dat een energiebedrijf zegt, ja, daar is ruimte. Voor hoelang wordt die garantie dan gegeven? Als dat in jaar vier, er is vertraging opgelopen en de energiemaatschappij zegt, sorry, nu toch even niet, dat juist omdat het in een verordening staat, wie heeft er dan meer recht? Is daar ook goed over nagedacht?

De voorzitter: Mijnheer Van Essen.

Gedeputeerde Van Essen: Op zich, het helpt natuurlijk zo'n initiatiefnemer dat hij gewoon eerder al zo'n aanvraag ook heeft ingediend. Uiteindelijk heeft natuurlijk een ... Netbeheerders hebben ook een leveringsplicht, dus dat ... Alleen de praktijk is dat, ondanks de plicht, het natuurlijk vaak niet gerealiseerd kan worden. Dus nogmaals, als u zegt, ik heb ideeën over hoe die regel anders geformuleerd zou moeten worden, dan is dat denk ik goed om daar ambtelijk nog het contact over te zoeken. Dat is ... Uiteraard staan we daar zeker voor open. Maar het wezen van deze regel is denk ik wel, ook even uit het debat, is misschien wat anders dan u of wat ik in ieder geval uit het debat opmaakte. De reden om die op te nemen, is wat ons betreft dus juist ook het versnellen en voorkomen dat je in een veel te laat stadium geconfronteerd wordt met een ontwikkeling met een hele grote energievraag bijvoorbeeld op een plek waar dat op afzienbare termijn niet zomaar te realiseren is. Dat is de reden om het op deze manier te doen. Maar nogmaals, we staan ook open voor het gesprek, mocht u daar een iets andere formulering voor in gedachten hebben.

De voorzitter: Nog een verdiepende vraag van de heer Van den Dikkenberg, SGP.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, dit is toch per ultimo het risico van een ontwikkelaar? Ik ken heel veel gebieden in Nederland waar je geen aansluiting momenteel van Vitens krijgt op je drinkwater. Gaan we dit dan ook ondervangen voor drinkwater? Of dat je een geurcirkel hebt, gaan we dit dan ook ondervangen

voor ... Ik bedoel, er zijn legio mogelijkheden van aansluitingen of ontheffingen die je moet regelen als ontwikkelaar, die je snel moet regelen, wil je bouwen. Als je nu nog niet vraagt of dat je daar stroom kunt krijgen waar je van plan bent gronden te verwerven of te gaan bouwen, dan heb je volgens mij echt de afgelopen twee jaar zitten pitten. Dat kunnen we toch niet allemaal in regels gaan ondervangen dan? Dus ik snap wel de intentie van, het gesprek met vroegtijdig plaatsvinden. Maar laten we het dan ook op een gangbare manier verwoorden, dat er in ieder geval een verslagje wordt overhandigd of zo van het gesprek wat heeft plaatsgevonden. Maar voor de rest, om dit helemaal uitgewerkt te hebben in de stappen die gevraagd worden, lijkt me wel wat veel.

De voorzitter: Is het een vraag of meer een statement? Mijnheer Van Essen, u kunt verder met uw beantwoording.

Gedeputeerde Van Essen: Dit was denk ik wat betreft de energietoets. Dan waren er nog een aantal wat meer generieke opmerkingen. Eentje ging, die was van de SGP ook, over het delegatiebesluit, de verruiming daarvan. Dan kom ik daar graag even schriftelijk ... Daar komen we graag even schriftelijk op terug. Het is iets aan de technische kant, dus dat ... Hij is wel ook politiek, maar het is wel eentje die we graag even ... Laat ik het zo zeggen, ik moet echt even het antwoord op schuldig blijven. Dus daar komen we graag even schriftelijk op terug. Dat andere ging over het vlaggenverbod, van de VVD. Die zei van, is er wel voldoende gekeken naar die uitspraak? Er is juridisch advies ingewonnen. Dat heeft ook geleid tot de tekst zoals die nu staat in het voorstel. Daar is de balans gezocht tussen de ene kant ook invulling geven aan gewoon de mogelijkheid om je te uiten en dan daar ook alle vrijheid voor te geven, en tegelijkertijd ook het doel van het artikel en om dat in balans te laten zijn. De juridische toets laat zien dat dit een goede oplossing daarvoor is. Dus dat is de reden waarvoor ... Waarom daar op deze wijze voor gekozen is.

De voorzitter: Een interruptie van de heer Gilissen, VVD.

De heer Gilissen: Voorzitter, dan toch de vraag, even ingaand op ook toch wel weer de beperking die wordt opgelegd op het feit dat vlaggen en borden eigenlijk alleen worden getolereerd op het erf als het gaat om het landelijk gebied. Ik vind dat nog steeds best wel een inperking. Dus even, is het college het niet met mij eens dat dat misschien nog een stapje te ver gaat? Want we leggen een beperking op het aantal, we leggen een beperking op de oppervlakte, ook van uitingen, en we leggen ook een beperking op in de plaats. Ik vind die stapeling best wel veel. Hoe ziet de gedeputeerde dat?

De voorzitter: Mijnheer Van Essen.

Gedeputeerde Van Essen: We verruimen het hier nu natuurlijk. Dus dat is ook wat we eigenlijk doen. Als u zegt, we zouden daar graag verder in willen gaan, dan is het denk ik, u noemt een aantal dimensies daarin, dan is dat misschien ook een onderwerp wat bij een volgende verordeningswijziging aan de orde zou kunnen komen, waar u misschien dan ook op die manier al input voor zou kunnen meegeven. Ik wil u best ook even ... Want u vraagt ook van, hoe zit dat dan met die eerdere uitspraken, is dat hiermee nu voldoende ingevuld? Ik wil ook wel toezeggen om daar nog even ook schriftelijk op terug te komen, om dat nog even beter te duiden en ook hoe de elementen die mijnheer Gilissen daarin noemt bij zijn betrokken. Dan was er nog één vraag tot slot van de ... Nee, volgens mij heb ik die al beantwoord. Dat was hem.

De voorzitter: Dank u wel voor de beantwoording. We hebben nog een kwartier.

De heer Schipper: Voorzitter?

De voorzitter: De heer Schipper.

De heer Schipper: Het kan zijn dat ik het gemist heb, maar ik heb een vraag gesteld over, naar aanleiding van wat de inspreker zei, over de eisen voor licht, geluid, betreding. Dat die in Gelderland wel in de verordening zijn opgenomen en hier niet. En of we dat alsnog kunnen doen bij een volgende wijziging, of dat de gedeputeerde dat niet wil. Want in dat laatste geval zou ik misschien iets van een motie overwegen.

De voorzitter: Een moment, mijnheer Van Essen, want ik dat de heer Adriani ook nog een vergeten vraag heeft.

De heer Adriani: Ik had nog een vraagje opstaan over geluidsbelasting binnen versus op de gevel langs de provinciale weg.

Gedeputeerde Van Essen: Ik stel voor dat we bij beide ... Want die eerste is inderdaad terecht, allebei trouwens terecht, die heb ik allebei niet beantwoord. Maar waarom niet in die regel zelf? Ik wil daar ook graag even schriftelijk op terugkomen. Hetzelfde geldt voor de vraag van de heer Adriani.

De voorzitter: Nog een keer. We hebben ... Mijnheer Van Dieren.

De heer Van Dieren: Ik had ook nog een vraagje over het stukje drinkwater en dat de gemeente Utrecht had verzocht of ze ... Of je tot, even kijken hoe ze dat ook alweer exact noemen, even kijken, de dieptegrens van het maaiveld naar min 50 te verplaatsen. Het wordt een beetje ertussen gezet. Het wordt even genoemd. Maar het wordt niet helemaal duidelijk in welk stadium dat is en voor wanneer dat nou echt besproken wordt. Dus hoe zit het daarmee.

Gedeputeerde Van Essen: Misschien even ... Dit gaat met name ook in relatie tot bodemwarmte. Dat is ook waarom natuurlijk die dieptematen van belang zijn. Maar ook uw vraag van, wat is precies de staat van het gesprek met de gemeente Utrecht, vraagt u eigenlijk ...

De heer Van Dieren: Ja, want het lijkt een beetje tussen wal en schip te ...

Gedeputeerde Van Essen: Ook daar kom ik ... Daar komen we graag even schriftelijk op terug, want dat is ...

De voorzitter: Dank u wel. Ik wil vragen aan de gedeputeerden die digitaal aanwezig zijn of zij misschien ook nog behoefte hebben aan de beantwoording geven van de vragen die hier gesteld zijn. Mevrouw Sterk.

Gedeputeerde Sterk: Dank u wel, voorzitter. Er is nog een aantal vragen ook aan mij gesteld en ik zal proberen die kort maar krachtig te beantwoorden. Ten eerste de vraag over de landbouwtransitie en een ander model voor ... Verdienmodel voor agrariërs. We hebben inderdaad de mogelijkheid voor dagrecreatie in de nabije omgeving van woonwijken hier in deze Omgevingsverordening verruimd. Dat hebben we ook gedaan in het kader van Groen Groeit Mee. We hebben ook overleg gehad met LTO en de agrarische collectieven over die verruiming van die activiteiten. Op dit moment is al heel veel mogelijk, mits het ondergeschikt blijft aan de hoofdfunctie. Dus ook kleinschalige recreatie, B&B ook. Maar wat we dus nu expliciet hebben gedaan, is die dagrecreatiemogelijkheid verruimd. Er was een vraag gesteld door de BBB over de SEIA. Die SEIA is onderdeel ...

De voorzitter: Mevrouw Sterk, ik heb een interruptie van de heer Van den Dikkenberg van de SGP.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, dank. Ik heb ook gelezen dat expliciet de dagrecreatie verruimd werd. Alleen mijn vraag was van, waarom specifiek de dagrecreatie en niet bijvoorbeeld zorg, kinderopvang, dat soort nevenfuncties?

De voorzitter: Mevrouw Sterk.

Mevrouw Sterk: Op dat punt is er al best heel veel mogelijk, dus daarvoor was er eigenlijk niet een verruiming nodig. Maar er was wel een verruiming nodig waar het gaat om die dagrecreatie. Dat is ook in het kader van wat wij in GGM, sorry, in Groen Groeit Mee, de gewenste ontwikkeling vinden. Met name in relatie tot de nabije omgeving van woonwijken. Dat is waarom juist op de dagrecreatie die verruiming heeft plaatsgevonden. Nogmaals, dat hebben we ook in overleg gedaan met LTO en de agrarische collectieven. Dan ga ik nu wel door naar de SEIA. Die SEIA is onderdeel van het UPLG en wordt daar dus ook in meegenomen. We hebben ... Op dit moment voeren we daar ook een onderzoek naar uit. Mocht dat eventueel nog echt tot een grote wijziging leiden, dan komt dat natuurlijk ook in de Omgevingsverordening terecht. Maar om nu al enige ruimte te geven, hebben we al wel deze wijziging doorgevoerd. Dan was op landbouw nog ten slotte een vraag gesteld door de Partij voor de Dieren over de 2,5 grootvee-eenheid en waarom dat niet lager zou zijn. Er is nu opgenomen, 2,5 grootvee-eenheid of minder. Dat is nu heel expliciet opgenomen. Dat het niet is veranderd, is omdat het gewoon nog steeds onderdeel is van beleid wat wij voorstaan. Maar zoals u weet, zijn we ook bezig met de Landbouwvisie en bezig met het UPLG. Dus mocht dat tot een andere opvatting leiden, dan zal dat ook weer terecht komen in de Omgevingsvisie. Dan is er een aantal vragen gesteld over de vrijstelling van de haas en het konijn, onder andere door UtrechtNu!, door de SGP en door de BBB. Ik denk dat het goed is om even te zeggen dat het hier niet over de vrijstelling voor de jacht gaat. Dat is aan de minister. Dit gaat over de vrijstelling waar het gaat over ruimtelijke opgaven. Bij deze vrijstelling is er gekeken naar de langjarige trend. Op basis van onderzoek van de WUR uit 2022 en de staat van instandhouding is daarin als zeer ongunstig beoordeeld. Dat kunt u ook vinden op pagina 29. In relatie daarmee werd er ook gevraagd, hoe zit het dan met het maaien? Heb je dan een misdrijf begaan of een delict als je per ongeluk toch ook zo'n diertje meeneemt? In de algemeenheid kun je gewoon zeggen dat hier ook gewoon de zorgplicht geldt die ook onder de WMW gold, maar die nu is omgegaan in de Omgevingswet. Dus je zult altijd zorgvuldig moeten handelen als agrariër. Overigens zie ik dat ook gebeuren bij agrariërs, want dat doen ze bijvoorbeeld ook bij vogels. Het betekent dus ook niet dat er geen agrarische werkzaamheden meer mogelijk zouden zijn, want zo'n agrarische werkzaamheid, dat maaien, dat betekent over het algemeen niet dat het leefgebied meteen helemaal wordt aangetast. Dat is natuurlijk het criterium daarvoor. Wij hebben daarin ook geen keuze of wij wel of niet die haas of konijn van de lijst afhalen. Daarin is gewoon de staat van instandhouding leidend. Die bepaalt of wij dit wel of niet mogen doen. Dat is een juridisch construct. En ten slotte ...

De voorzitter: Mevrouw Sterk, een interruptie van mevrouw Ghijssels-Kerkhoff van de BBB.

Mevrouw Ghijssels-Kerkhoff: Over de hazenstand ben ik dan benieuwd, want ik kreeg net een ander beeld, en wij begrijpen heel goed dat het juist over nieuwe ruimtelijke opgaves gaat. Alleen ervaring leert natuurlijk dat voor de das en voor de vleermuis et cetera dat behoorlijk verdragend kan werken. Dat is nou net wat wij niet willen en waar we ons zorgen om maken. Maakt GS zich daar geen zorgen om.

De voorzitter: Mevrouw Sterk, één moment.

Gedeputeerde Sterk: Ik denk dat ...

De voorzitter: Mevrouw Sterk, één moment. Ik heb ook nog een interruptie van de heer Van den Dikkenberg, zag ik. Misschien over hetzelfde thema.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, ik zou de vraag dan nog iets specifieker willen maken. De rapportage van de WUR is gebaseerd op cijfers tot 2020. De rapportage ... De NEN-tellingen zijn inmiddels aangevuld tot 2021. Volgens mij, als je de tellingen aanhoudt van de meest recente jaartelling, dan zitten we inmiddels in de populatie op een grens boven dat we dus jaarlijks meer dan één procent krimpen. Dus dat betekent dat de motivatie van de WUR, dat de staat van instandhouding zeer ongunstig zou zijn, vervalft. Ik zou graag dan voor de Statenvergadering van de gedeputeerde willen vragen of dat ze dat kan doorvertalen richting de provincie Utrecht wat dat betekent voor ons oordeel over de staat van instandhouding. Want dan is deze regel niet nodig.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van den Dikkenberg. Mevrouw Sterk.

Gedeputeerde Sterk: Dat laatste ... Mag ik nu, voorzitter? Ik kan het niet altijd even goed zien hier vanuit huis wie zijn handje heeft opgestoken. Maar wat betreft dat laatste, nogmaals, het heeft te maken met de langjarige trend. Dus of één jaar daarin meteen het verschil kan maken, weet ik niet. Maar ik zeg u toe dat wij voor de Statenvergadering met een reactie en een onderbouwing op die vraag komen, omdat het toch wel een beetje richting de technische vragen gaat inmiddels. Dan op de vraag van mevrouw ... Van de BBB, of wij ons zorgen maken. Wij vinden het ook ontzettend ingewikkeld dat de dassen steeds opduiken, maar we hebben nou eenmaal ook de verantwoordelijkheid als provincie om zorg te dragen voor dat beheer. Dat geldt in zekere zin dus ook voor de andere dieren. Daarom is het ook dat wij die staat van instandhouding in de gaten houden. Dat dat soms ingewikkelde situaties oplevert, ik denk dat dat iedereen bekend is. Dan had ik ten slotte nog een vraag die ging over het glyfosaatverbod. Het is niet helemaal mijn portefeuille, maar ik zal toch antwoord geven, mede namens mijn collega Bakker. Wij zijn op dit moment aan het kijken of je dat gebiedsgericht zou kunnen verbieden in algemene zin onder de Omgevingswet. We hebben daar natuurlijk het coalitieakkoord ook iets over genomen en ook of het effectief en proportioneel is. We zullen daarop terugkomen in de Statenbrief, over het handelingsperspectief van de KRW. Dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Hartelijk dank, mevrouw Sterk. Mijnheer Van Schie, heeft u een bijdrage over de beantwoording?

Gedeputeerde Van Schie: Heel graag, voorzitter. Want een aantal van de vragen die zijn gesteld, hadden betrekking op het domein van mobiliteit. Die wil ik graag beantwoorden. Het eerste ging over wandelen en over STOMP, waar ook stappen natuurlijk als eerste in staat. Ik denk dat dat ook de aanleiding voor de vraag was. We gaan natuurlijk in het Bereikbaarheidsprogramma ook naar aanleiding van het coalitieakkoord een ontwikkeling voor wandelen ook opnemen en kijken hoe we dat provinciaal ook kunnen oppakken. Het is wel zo natuurlijk, de eis van wandelen, dat het ook vaak op de wat kortere afstanden is. Als het dan gaat over STOMP, dan hebben we ... Komen we wel heel erg op de stoel van de gemeente te zitten. Dat willen we ook weer voorkomen. We willen natuurlijk gemeenten stimuleren om duurzame keuzes te maken. Wij willen nu die keuzes niet opleggen ook omdat het echt wel gemeentelijk domein ligt. Maar weet dus dat bij het Bereikbaarheidsprogramma we daar ook mee aan de slag gaan en dat we daar dus ook met u over in gesprek verder gaan. Dan was er nog een vraag, voorzitter, heel specifiek over de uitweg op de provinciale weg bij woningsplitsing. U kunt zich voorstellen dat dat behoorlijk afhankelijk is van de weg. We hebben naar aanleiding van de zienswijze die werd ingediend ook al een versoepeling voorgesteld. Dus er was een algeheel verbod en nu hebben we eigenlijk op die ontsluitingswegen en de stroomwegen, ook vanwege de daar geldende snelheid gezien natuurlijk van 60 of 80 kilometer per uur, besloten om dat verbod alleen daar op te

leggen. Dus dat is nu de keus die gemaakt is. Het is een verruiming ten opzichte van wat het was. Hopelijk biedt dat op sommige plekken ruimte. Maar het kan natuurlijk niet overal. Het blijft een gevaarlijk ding, zo'n provinciale weg. Tot slot, voorzitter, de vraag die ook meerdere malen gesteld is over het mobiliteitsonderzoek. Gaat het nou helpen ook om woningbouwlocaties weer beter te ontsluiten, of is die rem er dan af, die ervaren werd in elk geval door die toets? We hebben nu naar aanleiding van de motie de term mobiliteitsonderzoek gebruikt en ook aangepast in de verordening en daar een toelichting op geschreven. Nu is de conclusie dat als we zo'n bereikbaarheidsscan doen, waarbij er mogelijk sprake is van een verslechtering van de bereikbaarheid door de ontwikkeling of een toename van het aantal knelpunten, dan wordt een bereikbaarheidsonderzoek dus uitgevoerd en kijken we dus niet alleen maar van, het kan niet, maar zoeken we ook echt naar oplossingen voor de geconstateerde knelpunten. Die werken we dan ook eventueel uit en kijken we ook of de realisatie en financiering dan ook knelpunten weer kan wegnemen. Dus het is echt wel de intentie van het college om daar meer ruimte te bieden. Tegelijkertijd is wel de winstwaarschuwing dat op sommige plekken de weg ook wel echt zo vol zit, dat ontwikkelingen ook echt heel moeilijk zullen worden. Dus we moeten ook niet van deze aanpassing nu verwachten dat er honderden of duizenden woningen door de hele provincie mogelijk worden gemaakt. Maar in elk geval biedt het de kans ook voor gemeenten om goed te onderhouden en is er een afweging mogelijk tussen de verslechtering van de bereikbaarheid en uiteindelijk toch ook de wens voor de woningbouwontwikkeling. Dat waren in mijn beleving, voorzitter, de vragen die gesteld zijn over mobiliteit.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Schie. U heeft een interruptie van de VVD, de heer Gilissen.

De heer Gilissen: Dank u wel, voorzitter. Dat is een hoopvol antwoord ook van de gedeputeerde over dat mobiliteitsonderzoek. Tegelijkertijd zegt het college ook in het voorstel, wij achten hiermee de motie afgedaan. Mijn fractie zou het toch wel op prijs stellen als we bijvoorbeeld na de eerste drie, vier, of vijf onderzoeken die plaatsvinden misschien eens even kijken of het effect ook van de motie gerealiseerd is. Kan de gedeputeerde erover meedenken of dat ook toezeggen dat we dat eens in ogen zou nemen of het effect wat de motie beoogt ook wordt gerealiseerd aan de hand van een aantal concrete casussen waar we binnenkort in tegenaanlopen?

De voorzitter: Mijnheer Van Schie, moment.

De heer Van Schie: Voorzitter ...

De voorzitter: Moment, moment. U heeft ook nog een interruptie van mevrouw Blekxtoon, Volt.

Mevrouw Blekxtoon: Dank u wel, voorzitter. Ik heb nog geen antwoord gehoord op mijn vraag over de kansenanalyse om de verdere verduurzaming van mobiliteit te versnellen. Dank u, voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Van Schie.

Gedeputeerde Van Schie: Voorzitter, eerst om de vraag van mijnheer Gilissen dan te beantwoorden. Ik zou toch willen voorstellen om de motie nu als afgedaan te beschouwen. Want de ontwikkelingen waar de heer Gilissen over spreekt, zijn natuurlijk wel echt langetermijnontwikkelingen. Dus prima om op enig moment natuurlijk nog eens eventjes de thermometer te gebruiken om te kijken wat er gebeurt. Maar u hoeft ook niet bang te zijn dat de wethouders uit de gemeenten waar het om gaat ons zullen negeren als ze problemen tegenkomen. Die zullen echt aan de bel trekken. Het ligt ook meer op het domein voor de collega Van Essen natuurlijk om dan, als het gaat om ontwikkelingen, het terug te koppelen wat de resultaten daarvan zijn. Dan

komt het vanzelf in het Programma Wonen en Werken en de conclusies daarvan natuurlijk ook weer in de rapportages aan u terug. Dus ik zou toch willen voorstellen, laten we vasthouden aan het afwikkelen van de motie en zeker in de gaten blijven houden wat de effecten zijn van deze, niet alleen maar taalkundige, maar ook inhoudelijke wijziging van de verordening. Dan, voorzitter, duurzaamheid versnellen. Duurzaam, gezond, ondernemend en groen zijn natuurlijk de kernwaarden van dit college. Dus we voelen heel erg mee. In het Bereikbaarheidsprogramma zijn de beleidsvoornemens met betrekking tot verduurzaming ook opgenomen. Dat wordt een beleidsvoornemen wat u dan ook opnieuw kunt behandelen. Er komt ook een uitvoeringsprogramma natuurlijk voor alle regelingen die daaruit voortvloeien. Ik denk dat dat ook het goede moment is om het gesprek met elkaar erover te voeren en niet nu bij de verordening, die misschien toch een technische aard heeft. Dus ook niet ... Heeft het geen zin als u een instrumentarium nieuw voorstelt om de mobiliteitstransitie of verduurzaming af te dwingen. Daar hebben we andere instrumenten voor, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Schie. U heeft nog een interruptie van mevrouw Blekxtoon, Volt.

Mevrouw Blekxtoon: Kan ik dan concluderen dat u niet iets over duurzaamheid hier nu wil opnemen?

De voorzitter: Mijnheer Van Schie.

Gedeputeerde Van Schie: Voorzitter, dat komt echt aan de orde in het Bereikbaarheidsprogramma en in de uitvoeringsprogramma's die daarmee samenhangen. We stellen nu niet voor om hele dwingende keuzes daarin te maken. Ook daar zijn gemeenten natuurlijk zelf wel weer in de gelegenheid om eigen beleid te ontwikkelen en eigen geboden en verboden in te richten. Maar wij zijn het op dit moment niet van plan.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Schie. Ik wilde hierna het woord ook nog geven aan de heer Van Muilekom. Maar officieel is deze vergadering afgelopen. Dus ik moet als voorzitter wel even vragen nu van ... Wat we nog in petto hebben, is een beantwoording mogelijk van de heer Van Muilekom. Dan hebben we een tweede termijn, waarbij de gedeputeerden weer de mogelijkheid hebben om te reageren. Het is natuurlijk al 22:30 uur. Dus mijn voorstel is als volgt. Laten we proberen met elkaar het in een korte periode af te ronden, maar niet later dan 23:00 uur, en de andere twee agendapunten door te schuiven naar de andere vergadering, omdat die eigenlijk geen besluitvorming, zoals mijnheer Travaille zei, hebben, dus die zijn niet zo urgent. Kunt u daarmee instemmen? Fijn. Dank u wel voor de instemming. Mijnheer Van Muilekom, heeft u ook nog vragen te beantwoorden? Dan geef ik u het woord.

Gedeputeerde Van Muilekom: Ik hou het kort. Even de vragen vanuit het CDA, de heer Draisma, over het maritiem erfgoed. Het is mij niet helemaal duidelijk wat de heer Draisma precies wil. We hebben natuurlijk onze cultuurhistorische hoofdstructuur in de verordening staan. Wil hij nou een artikel toevoegen? Het maritiem erfgoed, dat heeft u in het boek wat we hebben gemaakt Voor de Boeg, dat gaat zo'n beetje over de hele provincie Utrecht. Dus misschien is het verstandig, als u iets wil met een amendement op dit terrein, om gewoon even een keertje ook met ambtelijk even contact op te nemen wat u wil en wat er mogelijk is. Want volgens ... Ik vind het heel lastig om daar antwoord op te geven. Dus dat is mijn advies even aan de heer Draisma, als u dat wil, om even contact op te nemen wat wel en wat niet mogelijk is.

De voorzitter: Mijnheer Van Muilekom, ik zie de heer Draisma instemmend knikken. Dat kunt u niet zien, maar dat vertellen we u dan even bij deze.

Gedeputeerde Van Muilekom: Helemaal goed, helemaal goed. Het maritiem erfgoed gaat ons aan ons hart. Mevrouw Blekxtoon van Volt had een vraag over ook het flexwonen en de duurzaamheid. De flexwoningen

moeten gewoon aan de normale regels voldoen van een woning. Die vallen niet onder de regels van het convenant, om het maar zo te zeggen, het Convenant Toekomstbestendige woningbouw. Als je kijkt naar de verordening, de verordening heeft natuurlijk vooral betrekking op locatie en op inpassing. Als ik dan een stapje verder maak even naar mevrouw Batteau van Partij voor de Dieren, daar is het zo dat we met de 120 convenantpartners inderdaad jaarlijks kijken of indicatoren op het gebied van klimaatadaptatie, energie, circulair, dat we die aanpassen. Dat proces loopt op dit moment. En ambities hoe we omgaan met het convenant, dat zijn geen regels, die nemen we wel op in het Provinciaal Programma Wonen en Werken. Dus dat krijgt u binnenkort. Dus daar wordt het wel in opgenomen. Inmiddels zijn we met vier provincies met het convenant en zijn we eigenlijk heel hard bezig om met BZK onze convenantregels en -ambities om te stellen in regelgeving in het nieuwe bouwbesluit. Dus dat ... Uiteindelijk krijgt dat dan handen en voeten ook in het nieuwe bouwbesluit. Dus volgens mij waren dat mijn punten, de voorzitter.

De voorzitter: Hartelijk bedankt voor uw beantwoording. Dan ga ik direct door naar de tweede termijn in dezelfde volgorde. Dan begin. Ik bij de Partij voor de Dieren, mevrouw Batteau.

Mevrouw Batteau: Dank u wel, voorzitter. Eigenlijk één vraag, een generieke vraag, die nog niet is beantwoord en dat was die we helemaal aan het begin stelden, waarom worden deze wijzigingen nu voorgesteld? Dus er wordt een keuze gemaakt om bepaalde wijzigingen door te voeren in de Omgevingsverordening. Daar ligt een onderbouwing aan ten grondslag. Dus ik ben benieuwd van, waar wordt die keuze ... Wanneer worden die keuzes gemaakt en hoe? Dat is één vraag. Verder willen we ... Zijn we ... Naar aanleiding van het debat dat we nu hebben angehoord, gaan wij ons voorbereiden op amendementen om het NNN-gebied beter te beschermen en dat dat beter verankerd is in de verordening. Want we zijn natuurlijk geen Zeeland, maar we kunnen wel kijken naar wat we wel kunnen doen. Ik denk dat dat prima kan op verschillende manieren, er verschillende knoppen zijn waarmee we ... Waar we aan kunnen draaien. Dus we zullen met een aantal voorstellen, komen bijvoorbeeld als het gaat over die handreiking, de plek van de handreiking in de verordening, een betere definiëring van meerwaarde en een juridische verankering daarvan. Verder ook een duidelijke uitwerking van elementen die terug moeten komen in het natuuronderzoek, zoals bij de verordening in Gelderland. Dus er zijn een aantal knoppen waar we aan de kunnen draaien, dus daar zullen wij nu aan gaan werken. Dus we nodigen ook de fracties uit die geïnteresseerd zijn om ons ... Daarin contact met ons op te nemen, als jullie daarin ondersteunen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Volt, wie kan ik het woord geven? De heer Limmen.

De heer Limmen: Dank u wel, voorzitter. Mijn vraag aan de gedeputeerde is of hij bereid is om de begrippen verder beter te definiëren in de wetswijziging voor wijziging van de voorstellen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Limmen. Is er nog een andere bijdrage vanuit Volt? Mijnheer Van Dieren, UtrechtNu!

De heer Van Dieren: Even kort op het allereerste punt inderdaad over het proces er waarom deze wijzigingen nu. Ik ben op zich blij dat we inderdaad nu bij deze wijzigingen blijven, want dan blijft het nog een beetje behapbaar. Maar heb ik uit de beantwoording goed begrepen dat er dus nog een behandeling van een nieuwe Omgevingsvisie aan komt en op basis daarvan weer een wijziging van de verordening en dat de momenten zijn om het geheel eens onder de loep te nemen en dat dat dus ook zo, laat ik zo zeggen, de komende jaar of twee nog gebeurt? Dat ten eerste. Ten tweede ben ik niet helemaal overtuigd van de zin van die energietoets nog. Ik denk ook, net als de SGP, dat je inderdaad niet alle onzekerheid uit het leven kunt nemen en dat

projectontwikkelaars ook niet op hun achterhoofd gevallen zijn. Dus ik ga dan nog wel meewerken aan een amendementje, als zij daar ook zin in hebben.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van Dieren. Mijnheer Van Breukelen, Forum ... Geen bijdrage. Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff, BBB.

Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff: Ik zie geen tijd. Even één toch enigszins technische vraag nog die openstond. LTO heeft een zienswijze ingediend en daar is verder nooit meer reactie of een terugkoppeling ... Heeft haar plaatsgevonden. Dus misschien kan dat even nagezocht worden waar dat exact over gaat. Daarnaast miste ik nog de motivatie voor het delegatieonderzoek waaruit duidelijk bleek dat PS achteraf geïnformeerd zal gaan worden en niet geconsulteerd. Daar hebben we eigenlijk vandaag niet over kunnen spreken, maar ik was toch wel benieuwd naar de motivatie daarachter. En meer in algemene zin blijven wij moeite hebben met het feit dat er eigenlijk toch op voorhand de landbouwsector over de nevenactiviteiten, en nogmaals, die kleine verruiming die is prettig, maar we besluiten eigenlijk met de helft van onze kennis. Ik begrijp van mevrouw Sterk dat je daarna weer wijzigingen kan ... Maar dan blijft het wel natuurlijk een voortgaand proces en dan kom je weer terug op eigenlijk de vraag die zonet gesteld werd, hoe gaan we dit proces nou managen dat je niet iedere keer kleine wijzigingen krijgt?

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Ghijsels-Kerkhoff. Bertri... Mijnheer Van den Dikkenberg, SGP.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, amendementen opstellen is een heel werk, dus amendementjes die kennen we niet, hoorde ik mijn buurman net zeggen. Even terugkomend op de beantwoording. Ik heb de gedeputeerde gehoord en we gaan wat puzzelen over een wat eenvoudigere invulling denk ik van wat er nu staat op artikel 5.12, de energietoets. Ik denk inderdaad dat je niet alle onzekerheden uit een ontwikkelproject weg kunt nemen. Over de hazen heb ik de gedeputeerde gehoord. Ik zie graag de analyse tegemoet. Volgens mij is het in natuurlijk voorkomend gebied nog steeds een gangbare soort en is daar de stand ... Staat van instandhouding voldoende om dit niet als remmende maatregel op te leggen. Dus zetten we door. Over het delegatiebesluit wacht ik de antwoorden af. Maar dan krijg ik natuurlijk in de Statenvergadering om mijn oren dat het te technisch is, omdat we het hier vandaag niet kunnen aftikken. Maar goed, dat zal ik dan de voorzitter van het college van Gedeputeerde Staten mee teruggeven om dat mee te geven aan zijn college. Dank u wel.

De voorzitter: U kunt er altijd nog een amendement over schrijven. VVD, de heer Gilissen.

De heer Gilissen: Dank u wel, voorzitter. Dank aan het college voor de beantwoording in de eerste termijn. Energietoets, ik heb de gedeputeerde goed gehoord. Tegelijkertijd voel ik er ook wel voor om te kijken met een aantal andere partijen hoe we hetzelfde doel kunnen bereiken, maar misschien op een minder ... Ik begrijp dat de gedeputeerde daar ook voor openstaat, dus daar gaan we naar op zoek, mogelijk in de vorm van een amendement. De haas zal op een enig moment uit de mouw komen of uit de hoge hoed. Dan zijn we ook benieuwd naar de toelichting van het college. Ik ben blij met de toezegging in ieder geval van de gedeputeerde dat we nog even in het vlaggenverbod duiken en ook de grenzen en in ieder geval op die manier ... Ik hoor de gedeputeerde zeggen, ja, we hebben voldaan ook aan die uitspraak. Daar ga ik ook van uit. Blij in ieder geval met die extra informatie. Dus gaan we ook zeer veel informatie bekijken, maar dus geen conceptamendement in de ... Wat ons betreft in ieder geval.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw De Widt, D66.

Mevrouw De Widt: Geen punt voor de tweede termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Draisma, CDA. U heeft het woord.

De heer Draisma: Heel snel. Artikel 4.1 lid 1, lid 3, wil ik toch even het puntje verkeersveiligheid toevoegen. Dan maritiem erfgoed zal ik urgentie en hoe contact opnemen met de heer Van Muilekom en mogelijke medeondertekenaars in de commissie of in de Staten. Ik had ... Misschien is het tussen wal en schip gevallen, tussen twee gedeputeerden, dat was mijn vraag over nieuwe activiteiten NNN. Als je die meerwaardebenadering zou vervangen door een gebiedsproces of een gebiedsplan, wat meer van onderaf met meer betrokkenen, leidt dat niet tot een zorgvuldige afweging. Dat was het.

De voorzitter: Mijnheer Draisma, even een verdiepende vraag van de voorzitter zelf. Klopt het dat u een amendement wilde gaan indienen en het woord veiligheid wilde toevoegen aan een artikel?

De heer Draisma: Het artikel van, we doen geen mobiliteitstoetsen, alleen als er bereikbaarheid in geding is of dat het leidt tot knelpunten. Dan zouden wij het woordje en verkeersveiligheid in het geding komt.

De voorzitter: Hartelijk bedankt. Dank. De heer Adriani, PvdA.

De heer Adriani: Ik had eigenlijk geen tweede termijn, maar voor de balans in het debat denk ik dat het goed is dat ik nog zeg dat wij wel heel erg gecharmeerd waren van het initiatief om die energietoets toe te voegen. Daar waar dat een van de schaarste dingen wordt in het verdelen van de ruimte, vind ik het ook goed dat je daar als politiek bestuur grip op krijgt en het niet alleen maar aan de netbeheerders overlaat. Dus wij waren daar echt blij mee. Ik voorspel dat het een normaal debat wordt.

De voorzitter: Mevrouw De Jong, GroenLinks.

Mevrouw De Jong: Ik heb kennelijk één moment van vergeetachtigheid gehad, want ik heb bij de eerste ronde iets gevraagd over of het college bekend is met het initiatiefvoorstel in Friesland over het bestrijden van landbouwgif en of het college eigenlijk van plan was, daar ben ik mee geëindigd, regelgeving of iets in die richting, om daar iets mee te doen. Ik heb het antwoord gemist, maar ik ben er niet zeker van. Misschien is het toch wel gegeven.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw De Jong. ChristenUnie, mijnheer Schaddelee.

De heer Schaddelee: Geen bijdrage voor de tweede termijn. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Schipper, SP.

De heer Schipper: Geen bijdrage op dit moment. Ik zie uit naar de schriftelijke beantwoording van de heer Van Essen op de vraag die ik gesteld had over de Gelderse werkwijze, zal ik maar zeggen. Aan de hand daarvan moet ik even kijken of ik nog iets in de Staten wil doen. Maar ik hoorde mevrouw Batteau net ook wel iets in die richting zeggen. Dus we gaan het allemaal meemaken de komende tijd.

De voorzitter: Dank u wel. Zoek elkaar vooral ook op. Mijnheer Daniels, PVV.

De heer Daniels: Ik heb geen punten verder.

De voorzitter: Dank u wel, dank u wel. We hebben nog een kwartiertje de tijd. Ik wil het college vragen om daarvan maar tien minuutjes te gebruiken, want ik wil ook heel graag de mensen die op de publieke tribune zitten en onze sprekers van vandaag die zo lang hebben moeten wachten ook nog echt wel even de gelegenheid geven voor 23:00 uur om hun één minuut-bijdrage te geven. Dus iets korter met de zinnen, mijnheer Van Essen.

Gedeputeerde Van Essen: Dank, voorzitter. Ik zal de vr... Misschien vooraf. Er zijn een aantal amendementen aangekondigd. Ik zou u willen verzoeken, of de commissieleden willen verzoeken om daarbij ook nadrukkelijk even ambtelijk afstemming te zoeken. Want wijzigingen van regels in de verordening hebben een direct juridische werking. Het is echt belangrijk dat we daar met elkaar geen ongelukken mee maken. Dus dat als eerste. Het tweede, Partij voor de Dieren die vroegen, waarom deze wijzigingen? Er zijn voor het merendeel ook tekstuele verduidelijkende wijzigingen. Een aantal zaken die voortvloeien uit moties die eerder zijn ingediend. En andere zaken die echt niet konden wachten. Ik denk dat het voor de volgende ronde belangrijk is om de wijzigingen, dat is misschien ook meteen de vraag ... Antwoord op de vraag van UtrechtNu!, er komt een aanpassing voor de Omgevingsvisie. Daar krijgt u een startnotitie voor ergens dit voorjaar. Daarin kunnen we ook aangeven wat voor onderdelen in de Omgevingsverordening bij die wijziging die dan ook tegelijkertijd aan u voorgelegd zal worden kunnen worden meegenomen. Dus dat is eigenlijk ... Ik snap een beetje uw ongemak van, waar komen deze wijziging vandaan? Volgens mij heb ik uitgelegd waarom. Maar misschien de volgende keer kunt u aan de voorkant dat misschien nog wat meer meegeven. Dus dat lijkt me ... Laten we dat op die manier doen. Begrippen beter definiëren, vraagt Volt, altijd goed. Maar het is denk ik wel fijn om welke begrippen dat dan zijn. U kunt daar een amendement over indienen, maar ook dan is het denk ik best wel goed om even te kijken, want er staan heel veel begrippen in gedefinieerd, sommige hebben ook een wettelijke definitie, dus als u specifieke ... Misschien kunt u daar het beste ook even contact opnemen met de medewerkers. Dat is denk ik het handigste. Dan kunnen we dat wat specifiek bespreken. De energietoets, daar had Partij van de Arbeid heel positief over. UtrechtNu! zegt, ik ben nog niet overtuigd. En SGP zegt, wat vereenvoudigen. Ik wil daar nog één ding over zeggen. De regel die nu wordt voorgesteld, is vrij ... Is eigenlijk de lichtst mogelijke instructieregel. Die vraagt gemeentes om rekening te houden met. Je hebt verschillende formuleringen voor instructieregels en dit is de lichtste vorm. Dus dat is wel bewust al voor gekozen. Juist ook omdat we beogen, een checklist, een gesprek, en niet een extra barrière. Dus weet dat. Maar ook, mocht u daar toch een amendement over willen voorbereiden, dan graag afstemming ambtelijk.

De voorzitter: Mijnheer Van Essen, een interruptie van mijnheer Van Dieren.

De heer Van Dieren: Betekent dat ook dat de exacte invulling van dat gesprek gedaan wordt door de gemeentes en dat dus ook kan verschillen per gemeente?

De voorzitter: Mijnheer Van Essen.

Gedeputeerde Van Essen: Ja. De gemeente zal ... Moet ook verantwoorden hoe ze bij een bestem... Bij een omgevingsplan hoe daar invulling wordt gegeven aan die instructieregels, dus hoe rekening is gehouden met. In de toelichting staan de aspecten van waar dan ... Wat we daarmee bedoelen. Maar dat zullen ze moeten motiveren, net als voor andere instructieregels ze moeten motiveren hoe daar rekening mee is gehouden. Dat klopt. Delegatiebesluit komen we schriftelijk op terug. Hoe voorkomen we iedere keer kleine wijzigingen, vraagt BBB. Het is denk ik ook goed om bij de startnotitie Wijziging actualisatie Omgevingsvisie ook ... Dan zullen we daar ook aandacht aan besteden. Dat sluit ook aan bij de eerdere vraag van de heer Adriani. Dan was nog de vraag van CDA over de meerwaardebenadering. U zegt eigenlijk van, dat kan toch ook een gebiedsproces, daar kan je toch ook tot een goed plan komen voor ... Wat tot meerwaarde leidt. Uiteraard,

maar bescherming van NNN hebben wij ook wettelijk echt wel verplichtingen toe. Wij hebben inderdaad ... Via die drie uitzonderingen staan wij ook binnen strakke kaders lokaal aantastingen van het NNN toe, maar echt wel binnen hele straks kaders, dat het NNN in het kader van de meerwaarde er in het geheel op vooruit moet gaan. Dus dat kan, dat bijt elkaar niet. Dat kan prima met een gebiedsproces tot stand komen, zo'n plan. Maar het moet wel aan deze regels voldoen. Leuker kunnen we het ook niet maken, want we zijn ook ... We willen ook zuinig zijn op ons NNN. Dat zijn volgens mij de vragen die mij gesteld zijn, voorzitter. De rest is voor de collega's.

De voorzitter: Dank u wel. Dan begin ik weer bij mevrouw Sterk.

Gedeputeerde Sterk: Volgens mij betreft dat eigenlijk nog maar één vraag, wat ik heb gezien. Dat was die vraag over het initiatiefvoorstel voor de bestrijding van het landbouwgif uit Friesland. Dat is mij in ieder geval zo niet bekend, maar daar zullen we schriftelijk op terugkomen om te kijken welke informatie we daarover kunnen vinden.

De voorzitter: Hartelijk bedankt. Mijnheer Van Schie, had u nog een vraag? Mevrouw Ghijsels, excuses. Mevrouw Ghijsels heeft een interruptie.

Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff: Ik heb één antwoord, maar ik weet niet of die voor mevrouw Sterk of de heer Van Essen was. Die zag toe op de zienswijze van LTO. Mag ook later, maar zet die even ergens op.

Gedeputeerde Van Essen: Ik denk dat we daar het best schriftelijk even op terug kunnen komen, voorzitter, als ik zo vrij mag zijn.

De voorzitter: Eigenlijk niet. Maar ik ben zo moe, denk ik ook gewoon om er nog op te letten.

Gedeputeerde Van Essen: Wij gaan daar schriftelijk op terugkomen.

De voorzitter: Helemaal prima. Mijnheer Van Schie, u heeft het woord.

Gedeputeerde Van Schie: Ik had verder geen vragen aan de Staten. Ik heb zelf wel een vraag, en dat is, mag ik nu langzaam een glaasje cola gaan drinken? Dus volgens mij is het voor mij goed zo in de tweede termijn.

De voorzitter: Mijnheer Van Muilekom, had u nog een opmerking of een beantwoording van ... Nee. Hele fijne avond gewenst dan. Dank u wel, dank u wel. Er komt een mail over de technische afstemming van mogelijke amendementen omdat het inderdaad nogal nauw luistert hoe de formulering is van de amendementen. Die komt vanuit de griffie. Ik wilde graag nu de sprekers ... Dat doen we. Dat doen we aan het eind. Ik krijg nog een tip van hier links, maar daar komen we dadelijk aan. Ik wilde graag mevrouw Benschop als eerste het woord geven voor het afsluitende woord. U heeft één minuut de tijd en er worden verder geen vragen gesteld. Gewoon punt.

Mevrouw Benschop: Dat kan ik in één minuut.

De voorzitter: Dank u.

Mevrouw Benschop: Beste commissieleden. De Omgevingsverordening is niet een tijdelijk instrument voor kortetermijnbeslissingen. Er komen veel maatschappelijke opgaven op ons af die allemaal zeer belangrijk zijn en bijdragen aan een toekomstbestendige provincie Utrecht. Daarom zien wij deze Omgevingsverordening als

een zeer belangrijk instrument in de ruimtelijke ontwikkeling in de provincie. Nog een paar noties naar aanleiding van onze inspraak en de discussie daarna. Met betrekking tot woningbouw, toon echt ambitie op duurzame woningbouw. Daarmee voorkom je afwenteling op de toekomst en los je huidige problemen op. Houtbouw, industriële woningbouw leidt tot snellere procedures en minder stikstof. De bouw kan hiermee sneller van het slot af. Er zijn echt veel partijen die hiermee aan de slag willen. Maak gebruik van ... Maak echt werk van het convenant Duurzaam bouwen en leg dit vast in de Omgevingsverordening. Goed als het in het bouwbesluit komt, maar dat is ook nog niet zeker dat dat in Den Haag omarmd wordt, de uitgangspunten die hier zijn vastgesteld. Met betrekking tot die energietoets met woningen, het lijkt ons ook heel goed om vol in te zetten op lokale opslag en distributie, ook met betrekking tot het overbelaste elektriciteitsnet, en de innovaties te gaan toepassen die er zijn. Met de mobiliteit, de suggestie om ook echt een kansanalyse te maken met betrekking tot duurzame mobiliteit, die gesuggereerd werd door de Staten. Echt een supergoed idee om dat te gaan doen. Hierbij verwijst ik ook naar ons handboek Bouwen van de toeko... Voor de toekomst, waar ook heel veel suggesties in staan, onder andere het aanbesteden van deelmobiliteit.

De voorzitter: U bent over de één minuut.

Mevrouw Benschoten: Echt?

De voorzitter: Misschien nog een vriendelijk woord of zo en dan ... Een vriendelijk woord.

Mevrouw Benschoten: Wij sluiten aan bij de suggestie van Hans Adriani van de PvdA om ook echt misschien tussentijd ook de hoge ambities die in het coalitieakkoord staan vast te leggen in de verordening, om dat nog wel tussentijds te doen. Hartelijk bedankt. Gaat snel, zo'n minuut.

De voorzitter: Heel snel, heel snel. Mevrouw Buiten, namens Utrechts Landschap.

Mevrouw Buiten: Dank u wel, voorzitter. Ik wil u graag nog even meegeven, ik vond het een heel interessante discussie. Heel veel gehoord. Twee belangrijke dingen. De omgevingsverordeningen van die andere provincie zijn echt inspirerend. Ik wil u nog even wijzen op bijvoorbeeld die van Zeeland. Daar staan ook regels in over wanneer iets van groot openbaar belang is. Als u het niet kan vinden, dan mag u mij altijd bellen of mailen, dan wijs ik u even naar de juiste website. Voor de rest is natuurlijk de discussie hier vaak terug geweest van, wanneer is nou iets juridisch bindend en moeten we dat wel of niet willen? Ik wil een voorbeeld met u delen van een recente zitting die ik had over effecten op natuur bij de ABB-commissie van een gemeente. Ik had een zeer gerenommeerd advocatenkantoor tegenover mij en die zeiden over het kennisdocument van BIJ12, volgens mij is dat wel een document met veel status, daar houden wij ons niet aan. Dat ging dus over het inventariseren van de aanwezigheid van de rugstreeppad. Wij hebben maar één keer een veldbezoek gehad. Wij hoeven dat niet, want het document is geen wettelijke verplichting.

De voorzitter: Mevrouw Buiten ...

Mevrouw Buiten: Ik wilde toch even met u ...

De voorzitter: Ook u bent over uw tijd heen.

Mevrouw Buiten: Ik wilde met u delen dat er echt een noodzaak is om in de regels naar die handreiking te verwijzen en ik zou ook niet zien waarom we dat niet zouden moeten willen. Ik hoop dat u dat wil meenemen. Dank u wel.

De voorzitter: Als laatste, mevrouw Wijte-van der Pols, namens Natuurmonumenten.

Mevrouw Wijte-van der Pols: Dank u wel, voorzitter. Ik hou het heel kort. Ik heb inhoudelijk niet zoveel toe te voegen aan mijn twee voorgangers. Vooral dank dat wij hier aanwezig mochten zijn. Heel veel succes allen met de Omgevingsverordening.

De voorzitter: Fantastisch. Helemaal gelukt binnen een minuut. Nog even blijven zitten, Statenleden. Dank u wel. Want we moeten het natuurlijk ook nog even hebben over wat voor type debat dit gaat worden. Ik hoorde al een kleine hint daar van mijnheer Adriani, een normaal debat. Heeft u daar een ander idee over of is dat akkoord? Normaal? Mijnheer Van den Dikkenberg twijfelt, zie ik.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, ik zie instemmend geknik voor een normaal debat.

De voorzitter: Hartelijk bedankt allemaal voor uw geduld. Mevrouw Batteau. Mijnheer Travaille.

De heer Travaille: Nog even voor ons, het verschil in omvang tussen een normaal en groot debat.

De voorzitter: Griffier ... Informatie komt eraan. Duurt even. Kunnen wij dat even zo na afloop van de vergadering ...

De heer Poort: Het is een verschil in drie of zes minuten.

Mevrouw Batteau: Dat vind ik te weinig.

De heer Travaille: Als dit een van de weinige onderdelen zal zijn op de agenda, dan is drie minuten wel extreem kort. Dus dan zouden wij pleiten voor een groot debat.

De voorzitter: Als ik zie nu hoeveel mensen aangeven ... Hoeveel partijen hebben aangegeven dat ze mogelijk broeden op amendementen, ik heb hier drie voorstanders, een halve daar, kunnen de andere overige leden instemmen met een groot debat? ChristenUnie? Ja. BBB? Frank niet. Je hoeft je tijd niet op te maken. Stille hint. Wel thuis allemaal.

De heer Van Schie: Dank u wel, voorzitter.